



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Pars Tertia Sermonvm Ad Novitios.


[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

contentari, & à nemine honorari cupiūt nec laudari: Deus enim erit merces eorum. Nam rarò mihi talis occurrit, qui de proprio damno non doluit, vel de proximo suo non est conquestus. Veruntamen, si est alicubi pax in hac vita speranda, tunc eam verus humilis habet, qui iniurias patienter sustinet & tacet. Qui vult ergo habere pacem & bonam conscientiam, relinquat pro amore Dei voluntatem suam, & discat patienter ferre iniuriam & hominum despectionem. Sic enim Christus fecit, portando pro nobis ignominiosam crucem, & obediendo Patri vsque ad mortem.

PARS TERTIA
SERMONVM
 AD NOVITIOS.

SERMO XX.

De cruce quotidie tollenda, in religione assumptâ.

I.  IHI autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Dilecti fratres, beatus Paulus, caelestium secretorum contemplator eximius, ostendit nobis in prædictis verbis sanctæ crucis, rectam viam bene viuendi, optimam doctrinam aduerſa patiendi, firmissimam scalam ascendendi ad calum, per inuictissimum sanctæ crucis signum. Hæc enim ducit amatores suos in regionem æternæ lucis, æternæ pacis, & æternæ beatitudinis; quam mundus dare non potest, nec diabolus auferre. Horret humana fragilitas pati paupertatem, abiectiōnem, vilitatem, esuriem, laborem, dolorem, angustiam, derisionem, quæ sæpè contingunt, & hominem gravant & conturbant. Sed hæc omnia simul iuncta, à Deo nobis dispensatiuè transmissa, salutarem fabricant crucem per multiplicem pœnam; & veris cruciferis, crucem suam tollentibus, aperiunt cælestis regni portam: certantibus preparant vitæ palmam, & vincentibus dant æternæ gloriæ coronam.

Gal. 6.

2. O verè beata crux Christi, quæ regem cælorum portare meruisti, & toti mundo gaudium salutis attulisti. Per te dæmones fugantur, infirmi curantur, pauidi confortantur, vitiosi mudantur.

pigri excitantur, superbi humiliantur, duri compunguntur, & deuoti fletibus irrigantur. Beati, qui passionem Christi quotidie recolunt, & crucem suam post Christum baiulare concupiscunt. Habent nunc boni & religiosi fratres, sub obedientia stantes, in quotidiana afflictione corporis, & in resignatione propria voluntatis, crucem foris asperam & amaram; sed intus dulcedine plenam: propter spem aeternae salutis & diuinæ consolationis affluentiam, tribulatis corde promissam. Quam si continuè nō sentiunt, aut tardius influere percipiunt, longanimiter tamen expectare debent, & diuinæ voluntati se resignare. Nam ipse melius nouit tempus miserendi, & modum tribulatis subueniendi: sicut medicus artem curandi, & magister peritiam regendi, & horam legendi. Habent interni baiulatores crucis, magnā confidentiam & gloriādi causam in cruce Iesu Christi. Quia nō de suis meritis & operibus confidunt, & saluari præsumunt: sed de misericordia Dei, & meritis Iesu Christi pro peccatis nostris crucifixi, in quē fideliter credunt, & corde diligunt: quem ore confitentur: laudant, prædicant, honorant & benedicunt.

Cruce suos
probat
Deus.
Cruce monachorum
quæ.

3. Solet Deus familiares amicos suos per crucē sanctam probare, vtrum verè an fidè eum querant & ament, & si mandata eius perfectè custodiant. Præcipuè tamen probantur per tolerantiam iniuriarum, & subtractionem consolationum internarum, per mortem amicorum, & damna rerum; per dolores capitis, & laciones membrorum; per abstinentiam ciborum, & asperitatem vestium: per duritiam lectuli, & frigora pedum; per longas vigilias noctis, & diurnos labores: per oris silentium, & correptiones præsentium: per vermes mordentes, & linguas detrahentes. Inter hæc tamen consolantur per deuotam meditationem dominicæ passionis, sicut multis deuotis in secreto cōpertum est. Nempe istorum est gustare absconditum mel de petra, oleumque misericordiæ stillans de benedicto ligno sanctæ crucis; cuius sapor optimus, odor suauissimus, tactus, sanissimus, fructus felicissimus. O verè dignissimum & pretiosissimum lignum vitæ, in medio Ecclesiæ plantatum pro medicamine animæ! O Iesu Nazarene crucifixe; tu peccatorum vincula soluis, sanctorum animas liberas, superbiorum colla humilias, prauorum potentiam cōteris, fideles confortas, incredulos fugas, pios eruis, duos flagellas, aduersarios deprimis, elisos erigis, oppressos eripis, nocentes percutis, innocentes defendis, veraces diligis; mendaces odis, carnales despicias, spirituales respicias, ad te veniētes suscipis, ad te fugientes abscondis. Te inuocantes exaudis, te visitantes lætificas, te quærentes adiuuas, ad te clamantes confortas. Te honorantes honoras, te laudantes laudas, te amantes amas, te adorantes glorificas,

zificas, te benedicentes benedicis, te exaltantes exaltas. Te respicientes respicis, te osculantes oscularis, te amplectentes amplecteris, te sequentes ad cælum perducis.

4. Sed vix amatoribus mundi, qui vestigia Christi non attendunt, nec per viam sanctæ crucis ambulant: sed ad sua desideria complenda, aurum & argentum cõgregant, quæ secum ferre nullatenus possunt. Vix superbis & magnis in oculis suis, qui humilitatem deuotorum spernunt, simplicitatem derident, paupertatem miseriam vocant, obedientiam paruipendunt, patientiam à se repellunt, castitatem malè custodiunt, & crucifixo contrariè viuunt. Vix delicatis & curiosis, qui carnem suam nimis fouent & foris vestibibus ornant, & animam suam negligunt, & peccatis maculant. Vix auaris & ambitiosis, qui pro terrenis bonis & honoribus multum laborant, & sæpè litigant; & pro cælestibus bonis & æternis gaudijs parum agere & pati possunt. Ideo terrena frequenter subito perdant, & cælestia non acquirunt. Nemo enim potest hîc gaudere cum sæculo, & ibi regnare cum Christo pro nobis crucifixo. *Non est seruus maior domino suo, nec discipulus melior magistro suo; quem oportebat pati crucem, & ita intrare in gloriam suam.* Et certè post breuissima vitæ huius gaudia sequuntur æterna lamenta. Et tunc duriter cruciabuntur in igne & sulphure, qui modò edunt lautè & abundè, & bibunt vinum cum risu & dulcedine. *Nisi enim (ait Dominus) pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis.*

Ioan. 13.

Luca 6.

Luca 24.

Luca 15.

5. Sunt homines mortales, qui suam fragilitatem non considerant: nec vilitatem luti, vnde facti sunt, cogitant: sed de nobilitate generis sui gloriantur; de diuitibus parentibus intumescunt; de scientia & arte sua inflantur; de fortitudine & pulchritudine præsumunt; de regimine & prælatura exultant; de ornatis & varijs vestibibus se eleuant; de notitia & fama nominis sui lætantur; de visitatione amicorum consolantur; de priuatione sui honoris tristantur; de aliorum felicitate & promotione sibi contrariorum torquentur. Sed heu, hæc omnia diligenter inspecta & veraciter pensata, vana sunt, nec aliqua reputatione digna: quia subito casura, & in nihilum reditura. *Omnis quippe caro fœnum, & omnis status mundi tanquam flos agri cadit, arefcit & putrescit, ac si nunquam hic ortus fuisset.*

Isai. 40.

6. Sunt & alij multi vanis ludis intèti, crucis Christi signo contrarij, & à sanctorum Societate moribus & actibus valde remoti. Qui quasi insani gaudent in varijs mundi spectaculis, in psalterijs & citharis, in tubis & organis; currunt & saltant pedibus, plaudunt manibus, cantant vocibus, rident dentibus, & præ lætitia cordis, vix se capiunt in gestibus corporis, quia summum

bonum suum constituunt in ludis & gaudijs presentibus. Quod si durabile & Deo acceptabile esset, multum desiderabile & laudabile foret. Sed heu, quàm maximè falluntur homines, tam reges, quàm principes populi, lætantes in vanitatibus istius sæculi. Nam vanitas omnis homo viuens, tanquam umbra fugiens, & ros manè pertransiens. O quàm longè sunt isti à summo bono, à dulcedine Dei, à melodijs Angelorum, à semitis iustorum, à sanctitate religioforum, & à spiritali gaudio deuotorum. Veniet, veniet citò mors super eos, antequam sciant: qui modò lætantur, quasi securi essent; & cessabit omnis ludus & cantus, in domibus eorum & plateis. Et gaudebunt pauperes, infirmi, & huic mundo despecti, cum omnibus veris cruciferis amatoribus Christi; qui carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs in hoc mundo, ne cum impijs damnentur in iudicio futuro.

Psalm. 31.

Corrupti monachi descriptio.

Crucē ferre quid.

7. Væ etiam vagis & dissolutis monachis, solo nomine & habitu religiosi, qui crucem suam cum murmure portant, & inuitè obediunt: cellam malè custodiunt, silentium leuiter frangunt, labores fugiunt, otia diligunt, orationes breuiant, fabulas prolongant, ad exteriora proni, ad interiora pigri, ad cogitandum bona torpidi, ad pensandum mala procliui, ad edendum & bibendum alacres, ad ieiunandum tristes, ad increpandum faciles, ad sustinendum debiles, ad honores cupidi, ad humilia verecundi, ad rigorem disciplinæ auersi, & ad laxiora semper inclinati. Sed heu pie Deus, quòd filij huius sæculi prudentiores sunt & feruentiores in terrenis acquirendis, augmentandis, & conseruandis, quàm filij lucis & serui sanctæ crucis, pro virtutibus colligendis, & vitijs extirpandis. O vtinam omnes saperent & intelligerent, quàm delectabile est deuotis exercitijs intendere, scripturarum arcana perscrutari, verba Christi & opera meditari, sæpè legere, sæpè orare, lecta & audita masticare, beneficia Dei quotidie recollere, pro omnibus bonis datis & creatis, etiam pro minimis, Deo regratiari, ad meliora semper tendere, ad cælestia suspirare, & omnia terrena ex corde elongare. O quàm sanctum est, in cauta custodia cordis stare; euagationes per feruidas orationes & puras meditationes excludere, imaginationem mundi per imaginem crucifixi vincere, tentationes diaboli, cum sancta cruce, clauis & lancea repellere, motiones carnis, spinis & flagellis acutis extinguere, iniurias illatas patienti animo ferre, damna & vituperia pro lucro animæ reputare, & omnia grauamina præsentia pro amore Christi leuissima ponderare. Hæc enim & similia attentè cogitare, & niti exercere, est crucem tollere, & in cruce Christi, & non in carne gloriari. Ex dulci namque ligno crucis, dulcis odor cælestis gratiæ effluit, qui cuncta sæculi gaudia repellit,

pellit, carnis delectamenta extinguit, cordis elationem reprimie, internæ consolationis munera tristibus affert, iniuriam patientibus fortitudinem præbet, anxios animos varijs modis verbis Christi & exemplis quietat.

8. O religiose frater, quare contristaris & conquereris de grauitate crucis tuæ, in vigilijs longis, in ieiunijs multis, in labore & silentio, in obedientia & stricta disciplina, quæ pro profectu tuo & animæ salute, à sanctis patribus sunt Deo inspirante vtiliter instituta, quatenus per ista securè & prudenter incedas, qui teipsum bene & virtuosè regere nescis. Putas quòd tu sine cruce & dolore ad regnum cælorum intrabis præ omnibus sanctis: quod Christus non potuit nec voluit, nec aliquis ex charissimis amicis & sanctis eius impetrauit? Nam ipse dixit: *Oportebat pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.* Erras planè in existimatione tua: nec attendis vestigia Christi tibi ostensa, qui per crucè ex hoc mundo transiit ad Patrè suum cælestem. Interroga quèlibet de victoribus & cælestis regni ciuibus, quomodo venerit ad hanc gloriã Dei perpetuò possidendam. Nonne per crucem & pœnam? Eia dilecti fratres, tollite iugum Domini super vos, amantibus suaue & leue. Amplectimini desideranter crucè sanctam, omnibus virtutibus floridam, cælesti vnctione plenam: vt perducatur vos sine errore, cum spe gloriæ, in vitam æternam. Quid vultis amplius: Hęc est via, & nõ alia, via recta, via sancta, via perfecta, via Christi, via iustorum, via electorum saluandorum. Ambulate in ea, perseuerate in ea, sustinete in ea, viuite in ea, morimini in ea, expirete in ea.

9. Crux Christi vincit omnia diaboli machinamèta. Crux ad se trahit omnium fidelium corda: Crux delet omnia mala, & confortat nobis omnia bona, per Iesum Christum, qui pependit & mortuus est in ea. Nõ est aliqua armatura tam fortis, nec sagitta tam acuta & terribilis, contra diaboli potentiam & sæuitiam, quam sic timet, sicut signum sanctæ crucis, in qua filium Dei suspendi fecit & occidi, qui innocens fuit, & ab omni macula purus. O verè beata crux Christi, omni honore dignissima, omni amore amplexanda: amantibus leuis ad portandum onera, tristibus solatiofa ad sustinendum opprobria, pœnitentibus benigna ad dimittendum debita pro omni offensa. Hęc est sanctis Angelis valde honorabilis, hominibus multum amabilis, demonibus nimis terribilis, despecta superbis, accepta humilibus, aspera carnalibus, dulcis spiritualibus: insipida stultis, affectuosa deuotis: affabilis pauperibus, consocialis peregrinis: amicabilis afflictis, cõsolabilis infirmis, confortabilis morituris. Recondite ergo omnia sacra Iesu vulnera in secretario cordis vestri: quæ super omnia

Crucis
Christi
dignitas.

aromata sapiunt animæ deuotæ in mœrore existenti, nec solatium foris ab hominibus quærenti.

10. Pensate etiam dolores beatæ Virginis matris Iesu stantis iuxta crucem, quàm multas tunc lachrymas cum intima compassione effudit, cum multis feminis secum plorâtibus, vt & ipsa memor sit vestri in omnibus angustijs vestris. Sequimini Christum per passionem suam & crucem ducentem ad æternam requiem & lucem: Quia si modò estis socij tribulationis, eritis postmodum cum eo socij mensæ cælestis, & perpetuæ exultationis. Plantate in hortulo memoriæ vestræ arborem sanctæ crucis, contra omnes mortiferas diaboli suggestiones medicinam virtuosam proferentem.

Arboris
crucis
Christi
descriptio
elegantis-
sima.

11. Huius enim nobilissimæ & felicissimæ arboris radix est humilitas & paupertas: cortex, labor & pœnitentia: rami, misericordia & iustitia: folia, veritas & doctrina: flores, honestas & pudicitia: odor, sobrietas & abstinencia: pulchritudo, castitas & obedientia: splendor, fides recta & spes firma: fortitudo, magnanimitas & patientia; longitudo, longanimitas & perseverantia; latitudo, benignitas & concordia; altitudo, charitas & sapientia; dulcedo, amor & letitia; fructus, salus & vitæ æterna. Bene ergo & dignè in sancta Ecclesia de sancta cruce cantatur: Quia nulla silua talem profert arborem, fronde, flore, germine plenâ. Sed nec in hortis Salomonis inuenitur species talis, nec herba tã valens pro medicamine omnis languoris, sicut arbor sanctæ crucis, proferens aromata diuinæ virtutis, ad reformationem humanæ salutis. Hæc est arbor fœcundissima, super omnes arbores paradisi benedicta: ramis pulcherrimis extensa, folijs virentibus ornata; fructibus vberibus per mundum dilatata; altitudine tangens cælos, profunditate penetrans inferos, latitudine ambiens montes & colles, magnitudine implens orbem terrarum, fortitudine vincens impios reges & fidei persecutores, pietate attrahens debiles, suauitate sanans peccatores. Hæc est vitis deifera, oliua fructifera, dulcis ficulnea; foris aspera, intus melliflua; in domo Dei plantata, in humilitate radicata, in patientia probata, in obedientia consummata, in charitate confirmata.

12. Hæc est palma præclara, dignè Christifera vocata; humero Iesu baiulata, in monte Caluariæ altè leuata, à Iudæis condemnata, à gentilibus deturpata, ab impijs exprobrata, à perfidis abnegata, à fidelibus lamentata, à pijs implorata, à deuotis multum amata, à religiosis summè venerata. Hæc Cōstantino imperatori cælitus est ostensa, à sancta Helena regina diligenter quæsita, & cum magno gaudio inuenta. Hæc ab eodem nobili christicola fuit amorosè amplexata, lachrymosa facie irrigata, & labijs puris affe-

ris affectuosissimè osculata. Hæc iam, Deo mirabiliter disponēte, in multis locis signis emicat & virtutibus. Hæc à regibus & principibus mundi, ab omni clero & populo adoratur, quæritur, & honoratur; & pro omnibus plagis & contumelijs ab impijs sibi factis, à cunctis Christi fidelibus ampliori deuotione colitur & celebratur. Attamen ex occulto Dei consilio & prouidentia, hæc omnia pro salute mundi gesta sunt & ordinata. Hæc animam deuotam piæ confessionis affectu sæpè compūgit, sæpè lachrymare facit, cum crucifixi imaginem aspicit: sæpè cor amantis conuulnerat, cum Christum pro se vulneratum pensat. Beatus homo & fidelis seruus ille, qui sacra Iesu vulnera in corde suo iugiter portat; & quicquid aduersitatis sibi obuiat, de manu Dei hoc accipit, & piè sustinet, vt crucifixo, saltem in modico, conformis fiat. Dignus namque est à Christo visitari & cōsolari, qui se studet passioni eius, in vita & in morte, plenè conformare.

13. Hæc est via sanctæ crucis; hæc doctrina nostri saluatoris, hæc sapientia sanctorum; hæc regula monachorum: hæc vita bonorum: hæc lectio clericorum, hæc meditatio deuotorum, Christum humiliter imitari, pro Christo mala pati, pro dulcibus amara sumere, honores spernere, contemptum æquanimiter ferre. A delectationibus prauis abstinere, occasiones vitiorum fugere, dissolutiones vitare. Pro defectibus proprijs & alienis gemere, pro tribulatis & tentatis orare, pro benefactoribus gratias agere, pro aduersarijs, vt conuertantur, supplicare. Bene agentibus congaudere, iniuriam patientibus condolere, indigentibus subuenire; alta nō appetere, humilia eligere, simplicia diligere, superflua refecare, paucis contentari. Pro virtutibus laborare, contra vitia quotidie certare, carnem ieiunio domare, spiritum oratione & lectione roborare, humanam laudem refutare, solitudinem quærere, silentium amare, Deo vacare. Ad cælestia suspirare, omnia terrena ex corde vilipendere, nil præter Deum sibi solatiofum reputare. Iste potest cum beato Paulo Apostolo dicere: *Quia mihi viuere Christus est, & mori lucrum.* Et iterum: *Gloriari me oportet in cruce Domini mei Iesu Christi: per quem mundus iste mihi crucifixus est, & ego mundo.*

Via crucis
Christi
quæ.

Phil. 1.
Gal. 6.

14. O religiose monache, & sectator arctioris vitæ, noli ab assumpta cruce in ordine recedere: sed sustine & porta crucem vsque ad mortem, & inuenies æternam requiem, cælestem gloriam & honorem. Quando aliqua tribulatio tibi aduenit, tunc Christus cum cruce tibi obuiat, & iter ad cæleste regnum, quò pergere debeas, ostendit. Si quis autem gloriatur, & sperat in diuitijs & honoribus huius mundi, verè decipitur, & nihil ex omnibus secum portabit, quæ in mundo amare consuevit. Qui verò in cru-

Tribulatis
Christus
veit obuiam cum
cruce.

ce Christi gloriantur, & omnia propter Christū contemnit; hic interim à Christo in præsentī consolabitur, & in futuro cælestibus bonis replebitur, ac sine fine cum Christo & omnibus sãctis felicissimè gaudebit. Quæ nobis præstare dignetur Iesus Christus, pro nobis in cruce passus & mortuus: cui æterna laus & gloria, in secula seculorum. Amen.

Exemplum de sancta cruce.

Crucis signum quã sit efficax, probat exemplis.

15. **F**VIT apud nos laicus quidã Nicolaus Petri nominatus, ex partibus Hollãdiæ natus. Hic (Deo inspirante) cum esset carpentarius bonus, statuit in animo seculum relinquere, & monasterium nostrum intrare. Cum ergo solus esset in via, & monasterio appropinquaret; diabolo insidiantē & tentante, cœpit anxari & multum formidare, nesciens quid sibi obesset in bona via, sole adhuc clarè lucente. Stans ergo, & deliberans apud se quid ageret, cum nullum adesse cerneret, cœpit cogitare, quia fortè diabolus eum impedire vellet, ne vltius ad monasterium procederet. Circumspiciens ergo huc illuc, vidit à longè quasi nigram nubeculam de terra ascendere, & paulatim in altum crescere, & quasi à vento agitãte moueri. Perterritus itaque valde, & coniecturans, quòd Satanã iter suum impedire niteretur, ne propositum suum impleret: statim eleuata manu sanctæ crucis signum fecit, & salutari signo frontem armauit; Sicquẽ abiecto timore & forti fide confortatus, frontem iterũ cruce signans viriliter processit. Quo factõ, diabolicum illud phantasma, virtutẽ sanctæ crucis ferre non valens, & quasi sagittam acutam cõtra se missã deuitans, à via declinauit, moxquẽ tanquam fumus euanesceus, ex toto disparuit. Tunc multum lætus effectus, monasterium nostrum, in honorem sanctæ Agnetis Virginis dedicatum, constanter intrauit; quod tunc temporis in magna paupertate inceptum, paucis cognitum fuit. Hic postmodum multis annis superuiuens, ad honorem sanctæ crucis omnibus feriis sextis ieiunauit, & etiam tempore mensis magnis laboribus fatigatus, nunquam sanctæ crucis ieiunium soluit; sed propositum suum, quod bene inceptit, constantissimè terminauit.

Aliud exemplum.

16. **F**VIT quãdam soror conuersa, Margarita nomine, Deo deuota, in ordine regularium sororum; quæ officio coquinæ deputata, tanquam fidelis Martha, Christo & sororibus humiliter seruire studuit, quamdiu potuit. Quadam igitur vice, posita erat patella olei super ignem, qui ardebat; ipsa verò operi intẽta, non longè distabat. Cumquẽ cerneret oleum nimis ebullire, & in altum spumas eius ascendere, timens illud effundi & igne cõsumi, citius ad focum cucurrit: Et factõ desuper sanctæ crucis signo,

gno, mox tumor spumæ ad ima cecidit, ac si aquam frigidam inieciſſet. Quod focia eius videne, mirata eſt, & alijs poſtea hoc factum reuelauit.

Exemplum aliud.

17. **M**VLIER quædam Campenſis ibat ad forū ciuitatis, vt ſibi & domesticis ſuis modicum lactis emeret. Emptione autem facta ad domum redire feſtinabat, tenēs in manu amphoram lactis, quam ſecum tulerat. In via ergo poſita cupiebat de lacte bibere, & inclinans ſe reſedit ſuper terram. Accepta itaque in manu amphora, fecit deſuper ſignum ſanctæ crucis, antequam biberet; ſtatimque amphora inferiùs crepuit, & lac in terram ruens, ybertim effluxit. Quo viſo, nimis exterrita ſurrexit, & perpendens, quid miri ſibi accidiſſet, præſenti ſigno virtutem ſanctæ crucis patenter agnouit. Quidam autem rem geſtam audientes, dixerunt: Fortè niſi hæc mulier, ſigno ſanctæ crucis ſe ſignafſet, diabolus cum lacte imbibifſet. Bonum eſt ergo cibum ac potum priùs ſigno ſanctæ crucis benedicere; ne aliquid nociuum homini ex vitio gulæ contingat, per quam diabolus multos ſapius tentat & captat.

Aliud exemplum.

18. **D**VO religioſi fratres, habita licentia, ibant pariter nõ longè extra monaſterij portam, poſt horam reuerſuri ad cellam deuotionis amicam. Dum ergo fabularentur ad inuicem, de diuerſis ſibi placitis hiſtorijs, interuenit etiã ex incuſtodia oris, ſermo detractiõnis de factis ſui Prioris, inſtigatiõne maligni ſpiritus. Tunc ecce ſubitò apparuit eis equus niger valde terribilis, cum impetu occurrens ambulantiſus, & quaſi volens inuadere fabulantes. At illi nimium perterriti, mox ſigno ſanctæ crucis ſe munientes, concito curſu ad monaſterij portam fugerunt; & ſic periculum ſæuiſſimi hoſtis, per ſanctæ crucis ſignum euafcerunt. Et dixerunt: Malè fecimus, otioſa & detractoria de alijs loquendo. Ideo accidit nobis tam enorme monſtrum, ad cauendum de cætero peſſimum detractiõnis vitium, omnibus abominandum.

Exemplum aliud.

19. **Q**VIDAM frater ex labore fatigatus, cum ſero facto ad dormiendum ſe diſponeret, neglexit ſolito more, ſigno ſanctæ crucis cõtra terrorẽ inimici ſe ſignare. Nã celeri oppreſſus ſõno, nõ eſt armatus ſalutiferę crucis ſigno. Poſtea tã grauiter fuit perterritus in ſõno, ab antiquo humani generis inimico; ita quòd præ timore clamaret alta voce, & expergefactus tremeret cū ingēti ſtupore. Tũc demũ recordatus eſt, quod vespere præcedēti non ſatis cautè ſe ſignafſet, ſolito vexillo ſanctæ crucis; & idcirco

circo hostis malignus fuit sibi in illa nocte tam seuerè molestus, Ad se ergo plene reuersus, inuocato salutari nomine Iesu, cruce se signauit, & suffragium sanctæ crucis deuotè legit; sicque iterū obdormiens, in pace Christi securè quieuit. Et ob huius rei factū per sanctæ crucis signum, sine cruce Christi nullum locum mundi ab hostis terrore putauit esse securum.

Aliud exemplum.

20. **V**IR quidam honestus vidit in somnis sibi a stare imaginē sanctæ crucis: quæ primò ante eū stetit & aspexit; postea verò retro post ipsum stans in dorso, detrusit & recessit. Super quo nimis perterritus & perplexus, cuidam deuoto presbytero, quod viderat, reuelauit. Qui visioem perpendens, nec incassam reputans, ait trepidanti: Fortè Dominus noster vult vos probare, & ad sustinendum aliquid oneris vobis imponere. Præparetis ergo dorsum vestrum, ad portandum piè cum eo crucem: quia flagellat omnem filium quem diligit. His dictis consolatus est homo, committens se Deo, qui nihil facit nisi pro bono. Nec diu post extitit, venit super eum tribulatio & despectio hominum, quam crux prius visa in somnis præfigurauit. Ipse verò diligèter præmonitus, ad patientiam se disposuit, & post dignam probationem, bono fine vitam terminauit.

Exemplum aliud.

21. **Q**UIDAM deuotus frater, præ cæteris sacris libris in passione Domini se exercere studuit, & imaginem sanctæ crucis in magna reuerentia habuit. Et vbicumque aliquam crucē vidit, humiliter inclinans libenter se cruce signauit, memor Dei sui pro se crucifixi, quem amare & honorare desiderauit. Quadā igitur nocte vidit in visione quandam imaginem sanctæ crucis, in pariete cuiusdam Ecclesiæ pendentem, multis vulneribus ac plagis acerrimè sauciata. Quam nimis dolenter aspiciens, flexis genibus & iunctis manibus, suppliciter adorauit. Statimque imago dextrum brachium suum de cruce ad eum extendit, & dexteram manum sibi porrexit. De quo cum multum de tãta dignatione miraretur, dictum est ei: Hoc pro honore, quem mihi in cruce exhibuisti. Exinde cœpit maior deuotio in corde eius erga imaginem sanctæ crucis excrefcere, & dulcius ei fiebat, de passione Domini quotidie meditari, legere, & orare.

Oratio de laude sanctæ crucis.

22. **O** Dulcissima & amãtissima crux Domini mei Iesu Christi, foris nimis tristis & amara, sed intus diuina dulcedine plena. O arbor decora & fulgida, mēbris Christi tanquã preciosis margaritis ornata. O vitis fecūda, duris clauis perforata. O oliua speciosa, sāguine Christi colorata, aqua lateris eius sāctificata.

ficata. O lignum vitæ, portās Regem gloriæ, pro mundi salute. O crux scutum inexpugnabile, vexillum Regis incomparabile, signum salutis admirabile, in titulo capitis habens scriptum tale: *Iesus Nazarenus Rex Iudaorum*. Salve Iesu Nazarene, laus Ange-^{Ioan. 19.}lorum, vita beatorum, venia peccatorum, salus omnium populorum. O crux salutifera, ab æterno præuisa & electa; tu omnium virtutum floribus adornaris, dignè adoraris: miraculis coruscas, fructibus æternæ salutis exuberans, super omnia aromata redoles; morbos corporis & animæ sanas, iustis cælum aperis, peccatoribus veniam præbes, diabolum fugas, infernum frangis, captiuos liberas, redemptos beatificas. O crux arbor speciosissima, super omnia ligna siluarum benedicta: Tu cedro altior, palma latior, cypresso odoratior, balsamo nobilior, vitæ fecundior, oliua pinguior, ficu dulcior, buxo viridior, quercu fortior, rosa pulchrior, lilijs cædidior. O crux spléndidissima, sole excelsior, stellis clarior, luna lucidior, gemmis micantior, lapidibus preciosior, auro dignior, argento melior, nardo efficacior, cunctis aromatibus & medicinis salubrior. O crux valde amabilis, summè venerabilis, esto mihi peccatori propitia & placabilis, dux bonæ vitæ, lux rectæ viæ: protectrix ab hoste, liberatrix in tremendo iudicio, & pia susceptrix in regno superno. Assiste mihi in agone, conforta in fide, spem veniæ tribue, charitatem cordi infunde, & cum felici fine ex hoc mundo migrare concede: Vt per te me recipiat, qui in te pependit, & me redemit, Iesus Christus Dominus noster: Qui cum patre, &c. Laudat mundus amatores suos, milites fortes & barones, qui pro patria & ciuibus suis bellauerunt, & periculis multis ac morti viriliter se exposuerunt: & commune bonum omnibus priuatis & proprijs prætulerunt. Quanto magis Christus laudandus est & amandus, qui pro omnibus nobis crucifixus est & mortuus: vt in æternum viueremus, & cum eo in cælis regnaremus. Amen.

S E R M O X X I.

De ueneratione & commemoratione beatae Mariæ Virginis.

X. STABAT iuxta crucem Iesu, mater eius. Dilecti fratres, dignū ^{Ioan. 19.}est & consequens, vt post memoriam sanctæ crucis, habeatur etiã specialis memoria doloris beatissimæ semper Virginis Dei genitricis Mariæ: quæ astitit fideliter dilecto filio suo Iesu pēdēti in cruce, atque pro totius mūdi salute morienti. O flebile spectaculum matris & filij crucifixi: matris lachrymantis, & filij condolentis; matris deficientis, & filij alloquētis; matris sub cruce stantis, & filij in cruce pendentis; matris suspirantis, & filij expirantis. O immensi doloris magnitudo nunquam obliuiscenda.

scd

sed in cordibus deuotorum fixè tenenda.

2. Scripsit Pilatus titulum in tabula super crucem: Iesus Nazarenus Rex Iudæorum. Scribe etiam & tu eundem titulum in corde tuo aureis literis, contra derisus hominū & terrores dæmonum: & liberabit te Iesus Christus Rex cælorum, ab omni pressura iniquorum. Si ita feceris, astatibit & tibi mater Iesu Maria precibus suis, ne desperes in extremis & angustijs tuis. Nulla enim mater tā magnum in natiuitate filij sui gaudiū & solatium habuit, sicut hæc beatissima sensit, quæ filium Dei concipere & parere meruit. Nulla etiam mater tantam tristitiam & intolerabilem dolorem in morte carnalis filij sui habuit & pertulit, sicut hæc amantissima mater in passione præ dilecti filij sui ex cõpassione persensit, quando iuxta crucem eius stetit, ac doloris gladio conuulnerata, amarissimè fletit. Certè tantis visis doloribus in filio, quem singulariter super omnia excessiuè diligebat, mirum valde fuit, quòd vltra in corpore viuere potuit, cuius animam toties doloris gladius pertransiuit, quoties filium torqueri & illudi vidit vel audiuit. O verè singulare martyrium, in desolata matre, & tenera virgine; quæ acrius torquebatur in corde compatiendo filio, quàm martyr aliquis suspensus in equuleo.

Adstādum
cruci cum
Maria.

3. Fratres, si Dominam nostram diligitis, & eius patrociniū in omni tribulatione desideratis, tunc stetis cum ea iuxta crucem Iesu compatiendo ipsi & dilecto filio eius ex intimo corde, vt & ipsa iterum sedulo oret pro peccatis & negligentijs vestris in morte. Qui enim nunc sæpè & deuotè passionem Domini, & lachrymas tristissimæ matris eius, pio mentis affectu recogitat & perpendit: sperare debet de misericordia Dei, & beneuolētia amborum matris & filij, quòd sibi etiam aderunt in necessitatibus suis, & subuenient consolando iacentem in extremis. O quàm lata erit anima illa, quæ Iesum & Mariam dilexit in vita sua; & tristem stationem Mariæ iuxta crucē Iesu, omni die reuoluit in mente! Felix religiosus ille contemnens omnia solatia mundi, qui Dominam nostram sanctam Mariam elegit sibi in matrem consolantem; & totius vitæ suæ custodem protegentem. Nulli dubium, quin pia & misericors mater, consolatrix pauperum, & orphanorum adiutrix, loquetur libenter pro fidei seruo suo de mundo migrante verbum bonum & suauē, placando faciem dilecti filij sui redemptoris nostri precibus suis sanctis, dicens: Fili mi amantissime, miserere animæ famuli tui, amatoris & laudatoris mei, sicut tu bene nosti & vidisti: de cuius ore sancti Angeli sapius mihi deuotę salutationis gaudia nunciarunt, qui etiam ad laudandum nomen sanctum tuum & meum, plures secum fra-

tres

eres inuitare consuevit. Hic est notarius noster scribens sacros libros, & amator sanctæ crucis, libenter orans, & Psalmos cātans; qui audito nomine sancto tuo atque meo reuerenter solebat ad nos inclinare, & geniculando salutare. Transiens per viam & videns à longè crucem, memor passionis tuæ, exhibuit tibi reuerentiam, inclinando se ad crucem. Cernens etiam in Ecclesia, vel in aliquo loco piētam imaginem meam, vel te in sinu meo iacentem aut sedentem, vel quasi mortuum inter brachia mea pendentem, statim compassus est & doluit, fleuit & orauit, genua flexit & adorauit. Hic sine osculo amoris à nobis nō recessit, sed tota die ac nocte dolores sanctorum vulnerum tuorum, & fletus oculorum meorum, in corde suo abscondit, & intimè mihi compati studuit. Memor ergo esto horum, fili mi charissime: & da ei nunc inuenire misericordiam coram te, me cum omnibus Angelis & sanctis tuis pro eo instantia magna supplicante.

4. Fratres, ista modò attēdere debetis, dum adhuc sani estis, & tempus emendandi vos habetis. Procuretis iam vobis tales amicos & aduocatos, qui loquantur pro offensis & debitis vestris, verbum bonum Deo valde gratum: & recipiant vos in æterna tabernacula sua, post huius mundi pericula & laboriosa certamina. Non enim inuenietis fideliores amicos & potentiores in cælo & in terra, quàm Iesum regem Angelorum, & Mariam Dominam nostram, reginam cælorum. Si amatores Christi estis, tollite crucem Christi, sequimini crucem, stete iuxta crucem, amplectimini crucem, non relinquatis crucem, donec veniatis ad Iesum Christum veram lucem, qui dicit: *Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris*. Si consolari in omni tribulatione quaritis, accedite ad Mariam matrem Iesu, iuxta crucem stātem, flentem, & dolentem: & omnia grauamina vestra aut citò recedent, aut leuora fient. Eligite hanc benignissimam matrem Iesu præ cunctis parentibus & amicis vestris, in matrē specialem & aduocatam ante mortem; & salutate eam Angelica salutatio-
ne frequenter, quia hanc vocem audit valde libenter. Si malignus hostis vos tentat, & à laude Dei & Mariæ impedit, non curetis, nec laudare & orare cessetis; sed eò ardentius Mariam inuocate, Mariam salutate, Mariam cogitate, Mariam nominate, Mariā honorate, Mariam semper glorificate, Mariæ inclinate, Mariæ vos commendate. Cum Maria in cella manete, cū Maria tacete, cum Maria gaudete, cum Maria dolete, cū Maria laborate, cū Maria vigilate, cum Maria orate, cum Maria ambulate, cum Maria sedete, cum Maria Iesum quærite, cū Maria Iesum in vlnis portate, cum Maria & Iesu in Nazareth habitate, cum Maria in Hierusalem ite, cum Maria iuxta crucē Iesu stete, cum

Maria

Ioan. 8.

In omni
tentatione
iuuocanda
Maria.

Maria Iesum plorate, cum Maria Iesum sepelire. Cum Maria & Iesu resurgite, cum Maria & Iesu caelos ascendite, cum Maria & Iesu viuere & mori desiderate.

5. Fratres, si ista bene cogitatis & exercetis, diabolus fugiet a vobis, & in spiritali vita proficietis. Maria libenter pro vobis orabit, pro sua clementia, & Iesus libenter matrem suam exaudiet, pro sua reuerentia. Parum est omne, quod agimus: sed si per Mariam & Iesum filium eius, humili & contrito corde ad Patrem accedimus, misericordiam consequemur, & gratiam in hoc tempore, & gloriam in futuro cum ipsis sine fine, Amē. Felix anima deuota, quæ habet Iesum & Mariam familiares amicos, in hac vita, sodales in mensa, comites in via, prouisores in necessitate, consolatores in tribulatione, adiutores in periculis, consultores in dubijs, susceptores in extremis. Beatus religiosus, qui se reputat peregrinum in hoc mundo: & pro summo solatio habet, Iesum & Mariam in cordis hospitio.

Exempla de salutatione Angelica.

6. FRATER quidam libellum in cella perdidit, quem diu sollicitè quærens inuenire nõ potuit. Cumque de eius amissione tristaretur, & de inuentione eius iam desperaret, conuertit se ad orationem, inuocans beatam Virginem per Angelicam salutationem. Cum ergo solito more, Ave maria legere inciperet, & eandem sæpe repeteret, & inter hæc de libello dolens cogitaret, subito ei venit ad mentem tale inspiramētum, vbi sedebat iuxta lectulum orans, ante beatæ Mariæ Virginis imaginem. Quære hinc ante te sub stramine lecti. Statim manum suam ad asserem lectuli extendit, volens explorare, an ibi aliquid absconditum iaceret: Et ecce leuato modico stramine, mox libellum manu tetigit, & extraxit. Quo viso miratus est, & præ gaudio libellum osculans, Deo gratias egit: & beata Virgini Angelicas orationes ipsi promissas protinus persoluit. Et dixit: Fortè Domina nostra voluit aliquot Ave Maria habere, & ideo non potuisti tam citò libellum inuenire. Bonum est ergo, Ave Maria sæpe legere, & matrem Iesu deuotè inuocare.

Aliud exemplum.

7. QUIDAM frater scribens in cella libros, diabolo insidiante, fordida cogitatione molestabatur. Quod sentiens & indignè ferens, statim surrexit, vt cellam exiret, & istam vexationem citius euaderet. Sed antequam exiret, Deo inspirate, respexit ad beatæ Virginis imaginem, quã apud se habebat, & deuotionis causa salutare solebat. Mox igitur flexit genua, & iunctis manibus coepit legere deuotè, Ave Maria. Et ecce continuo affuit gratia diuina, subueniente illi pia domina nostra Maria, cum nobili prole sua

bene-

benedicta. Nam incepta & intentè perlecta salutatione angelica, cum in fine iam dixisset, Iesus Christus amen, mox in semetipso sensit Dei virtutem, & ab omni noxa quietem. Stupens ergò de celeri exauditione, cognouit in præsentì articulo, magnam angelicæ salutationis utilitatè, còtra quamlibet hostis impugnationem. Et gratias agens Deo, ait intra se: Nunc scio verè, quia potens est domina nostra sancta Maria, iuuare & eripere omnes clamantes ad se. Nocte verò sequenti, talis ei visio apparuit dormienti: Videbatur enim sibi, quod per hortum pomarij solus transiret. Cui occurrens Satanas, ipsum terrere & fugare cœpit. At ille perterritus à facie eius, cœpit præcurrere, vt euaderet manus eius. Et cum non auderet extra septa monasterij transire, ex repentino cursu subitò cecidit in fossam aquæ, in limum profundi. Timens ergo submergi, cum nullum adesse videret, qui eum iuuaret & extraheret, cœpit intra se angelicam salutationem legere, & auxilium petere. Mox igitur, cum dixisset, Iesus Christus amen, raptus est de profundo lacu aquæ, & super aridam terram restitutus. Tunc valdè exhilaratus, & quasi de laqueo mortis ereptus, expergefactus est, & ad se plenè reuersus. Erigens ergo se in lectulo, præ gaudio cœpit flere, & pro gratiarum actione, flexis genibus legit attentè sæpissimè, Ave Maria. Addidit etiã hæc verba: Ave Maria, dulcis Domina nostra, gratia plena, Dominus tecum, misericordia porta.

Exemplum aliud.

8. **D**Vo fratres regulares ibant pariter ad partes superiores, pro pia causa visitandi parentes, & amicos in Christo fideles. Contigit ergo paululum eos à recto itinere deuitare. Dixit itaq; senior iuniori: Frater, videtur mihi, quòd erramus, reuertamur iterum ad publicam viam. Reuertentes ergo ad priorem locum, cœpit senior orare & beatam Virginem inuocare, vt mitteret eis recti itineris ducem, & bonæ societatis viatorem. Cumque iam aliqua suffragia cum hymnis & collectis de beata Virgine legisset: Ecce occurrit eis vir quidam in specie peregrini, baculum & faccellum in dorso pro viatico secum ferens. Qui salutatis fratribus, dixit se velle tendere sursum pro indulgentiis ad sanctum Quirinum, & libenter cum eis comitari. Sequebantur ergo velociter recti itineris ducem, per longæ viæ spatium, donec venissent ad optatum hospitij sui locum. Tunc senior cognoscens diuinum eis affuisse auxilium, ampliores gratias Deo & beatæ Virgini studuit referre, pro ducatu bonæ viæ; memor verbi sancti Petri Apostoli dicentis: *Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* 1. Pet. 5.

G

Aliud

Aliud Exemplum.

9. **F** Rater quidam in tribulatione positus, habuit vsum invocandi Iesum, & piissimam matrem eius Mariam. Et quando tentabatur vitiosa aliqua passione vel tristitia, statim confugit ad passionem Domini per orationem angelicam, invocando Iesum & Mariam in adiutorium contra tentationem. Quadam igitur nocte vidit in somnis diabolum sibi occurrere, & velle nocere. Et cum timeret laedi, nec posset effugere, coepit submissè Aue Maria legere. Sed cum ille audisset Iesum nominari, statim auertit se ab eo, & coepit fugere, & citò currere. Quo viso, clamavit frater adhuc altiùs post eum, Iesus, Iesus. Et quanto fortius clamavit, tantò celerius præcurrebat Satanas, perterritus voce dulcis nominis Iesu & Mariæ matris eius. Et subitò cadens, non comparuit. Hoc videns frater, præ lætitia cordis euigilabat, & ait: Si cum vno Aue Maria possum diabolum fugare, quid habeo nunc timere?

Exemplum aliud.

10. **E** RAT apud nos laicus quidam, Egbertus nomine, senex & provec̄ta ætatis, deuotus Deo & beatæ Virgini, ac feruenter sanctæ paupertatis amator. Hic secundum vires suas fortiter laborauit, terram fodiendo & transuectando: atque in laboribus defudans, Dominicæ passionis labores recogitabat; & fatigatus ex labore, pro releuamine corporis orationi insistebat. Hunc Satanas diu tentauit, vt de monasterio recederet, & per mundum mendicatum iret: putans, quòd hoc Deo magis placeret, quia hic multa commoda haberet, quibus indignus esset. Sed ab hac opinione, consilio Prioris & fratrum admonitionibus retractus est, ne se periculo daret, & per mundum vagando finaliter erraret. Sæpe enim callidus tentator, sub specie melioris boni simplices decipit, & à bono incepto, per mutationem loci, ad inconstantiam animi trahit. Cumque adhuc minimè contentus esset ad manendum, nec tamen auderet inconsultè sine licentia recedere, inter hæc tentamenta confugit ad beatam Virginem, per deuota orationum suarum suffragia. Quadam igitur die fatigatus ex labore, reclinauit se ad orandum iuxta vehiculum suum, sicut sæpius faciebat, invocando beatam Virginem, & nominando Iesum Christum. Cum ergo solus iaceret prostratus in terra, parum soporatus est dulci sopore in Domino. Viditque valdè venerabilem Dominam sibi assistentem, & pia admonitione hæc verba dicentem: Maneatis in loco isto, & quod Prior vobis consulit & dicit, hoc faciatis. His dictis, honorabilis Domina statim disparuit: & ille ad se reuersus & experrectus, vberimè fletit. Deinde ad Priorem festinanter accessit, & ea quæ viderat & audierat

dierat per ordinem cum gemitu & fletu ei referebat. Ad quem Prior, tanquam Pastor bonus, quem tristem consolando respondit: Bene placet hoc mihi, chare Egberte. Maneatis nobiscum, sicut Domina nostra vobis modò ostendit & dixit: Nec diu postea superuixit, sed pro breui labore æterna præmia accepturus, cum multa patientia in obedientia perseverans, bono fine, in octaua sancti Ioannis Apostoli & Euangelistæ, infra matutinas obdormiuit in Domino, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo.

SERMO XXII.

De laude dulcissimi nominis Iesu, & dulcissima matris eius Mariæ.

1. *S*piritus meus, super mel dulcis, & hæreditas mea, super mel & fauam. *Eccli. 24.* Dignè quidem fratres & pulchrè satis; verba æternæ sapientiæ ad matrem referuntur misericordiæ, de qua ortus est Sol iustitiæ Christus. Dulcis Iesus, dulcis Mariæ, & non est in eis amaritudo aliqua: sed summa pietas, mansuetudo, charitas, & misericordia sine mensura. Beatus, qui adhæret vestigiis humilis Iesu, & ad matrem eius deuotè se conuertit, vt inueniat gratiam in cõspectu eorum. Recollige ergo fidelissime serue Dei in vnum fasciculum facta Iesu, quæ egit & dixit; & proderunt tibi, plus quàm omnes thesauri mundi. Pertracta etiã apud te sedula mente, sanctissimæ matris Iesu actus & verba, & erunt animæ tuæ solatiofa, atque super omnia aromata dulciora. Dele ætatur corpus odoribus bonis, & reparatur ciborum fõmentis, anima autem virtutibus veris & meditationibus sanctis nutritur, confortatur, & lætatur. Quanto verò perfectioribus quis instat studiis, & nobilioribus se subdit magistris; tanto clariùs edocetur, & ad culmen beatitudinis citiùs perueniet. Summi magistri virtutis, & totius sanctitatis luminaria, sunt Iesus & Mariæ, quos, pro modulo tuæ paruitatis, tibi antepone debes, & tanquam præsentis intueri. His iunge te, his familiarem & deuotum te exhibe. Vbi-
cunque audieris aliquid de Iesu & Mariæ recitari, ibi autem diligenter accommoda, ibi moram diutiùs trahere, & quid ædificatio-
nis ac latentis insit dulcedinis pensa.

2. Quotiescunque etiam ad opus diuinum accesseris peragendum: vel quando ad laborem communem, siue ad priuatum actum fueris euocatus, primùm ad cælum oculos leua, & Iesum atque Mariam specialiter inuoca, & ipsorum perpetuæ custodiæ suppliciter te commenda. Offer te quoque beneplacito eorum in cunctis agendis: vt fiat actio tua Deo grata, proximo utilis & tibi salutaris. Sit semper intentio tua pura, ferueat voluntas bona, sit labor discretus, sermo circumspectus, executio perseue-

perseuerans, in sancti nominis Iesu laudem, ac benedictæ Matris eius honorem. Hic incipe laudare, venerari, & amare, vt in futuro merearis cum ipsis regnare, atque in perpetuum cum Angelis sanctis eos laudare, benedicere, & prædicare. Laus Iesu, suavis & pulchra: laus Mariæ, amabilis & decora. Lætus igitur lauda, tristis exora: digni enim sunt omni laude, & omni tempore pariter inuocandi. Quantò frequentius in eorum laude te exercueris, tanto in amore plus cresces, atq; in deuotionis gratia cõualesces. Nunquam tui obliuiscuntur, si tu non fueris eorum oblitus. Et si eos neglexeris, (quod absit) aut malè te rexeris, (quod longè Deus auertat) vel à deuotione concepta tepueris, (quod Deus non permittat) necesse erit dignis castigationibus te flagellari, & aduersitatibus ad mentem reuocari: vt discas cum Deo sollicitior conuersari, & gratiam præstitam de cætero vigilantius custodire. Tuncque memento benefactorum illorum, & deplora negligentiam tuam & ingratitude magnam, quam stultè incurristi. Felix, qui meretur admonitiones Iesu in spiritu audire, vt se in melius corrigat: quatenus post fletus amaros, iterum in iucundos rapiatur excessus. Excedit namque pietas Iesu, omnia peccata mundi, & benignitas Mariæ nunquam poterit exhausti.

Ecl. 15.

3. O si posses in amore & laude Iesu multum proficere, & benedictæ matri eius Mariæ dignè deuoteque seruire! Sed quid facies, quia dignus non es eos aliquatenus nominare, cum sis homo fragilis, tepidus, & negligens, in multis quoque frequenter offendens? Quomodo ergo laudabis, cum non sit speciosa laus in ore peccatoris? Decet enim sanctos à iustis & dignis laudari. Silendum igitur, an aliquid dicendum? Vè tibi, si non laudaueris: & vè tibi, si indigna labia aperueris. Quid facies, vt misericordiam inuenias, & offensam non incurras? Nihil melius ad captandam beneuolentiam benignissimi Iesu, & misericordissimæ Mariæ matris eius: quàm vt humiliter temetipsum in omnibus, & sub omnibus te inclines, atque in nouissimo loco te ponas: indigna & vilia de te veraciter sentiendo, & ad nihilum (si quid boni senseris) redigendo. Ita placabitur Deus, & miserebitur tui Iesus. Maria quoque orabit pro te, & consolaberis in humilitate tua. Non confundèris à facie eorum, sed copiosè recipies soluendo cantica laudis. Quòd si dignè laudare nequeas, age quod vales, redde quod habes. Refrigerabit enim te intètio pia, donec ditior fias ad reddenda obsequia meliora. Qui magni sunt & valdè deuoti, laudent magnificè & deuotè: qui autem parum olei habent, & hoc ipsum libenter filio olei & matri gratiæ sacrificent. Videtur silendum, propter excellètem gloriam & dignitatem magnifici germinis matris Virginis; sed quoniam pusillos & peccatores

Maria

Maria non spernit, misericorditer vociferationem tuam in cœtu laudatium admittet, sicut Propheta sanctus dicit: *Pauper & inops laudabunt nomen tuum.* Idcirco modicum dicendum fuit, propter deuotionis incitamentum, & si non plurimum disertè, humiliori tamen genere, & affectu promptiori, pro virium quantitate.

4. Qui sunt sublimiores in cælo, & fuerunt humiliores in terra? Nonne Iesus & Maria? Iesus seruum se fecit, Maria ancillã se nominauit. Charitatem amborum totus expertus est orbis; dignitatem eorum cæli prædicant ciues, exercitus adorat Angelorum. O si posses illis interesse, & indefessis vocibus dulce nomen Iesu & dulcissime virginis Mariæ collaudare! O quàm bonum & iucundum est istis seruire, qui nobis tam fideliter quàm humiliter seruiuerunt! Seruite Domino filij hominum, qui vobis sapius seruire dignatus est. Seruite genitrici Dei, quæ vobis sanctæ seruitutis exempla ostendit. O quantum decet summos honorare patronos, qui plus omnibus iuuare possunt: per quorum manus iudicia superna transeunt & implentur! Omni ergo hora implorandi sunt, qui ab hostibus mentis & corporis defendunt, & suis seruatoribus æterna gaudia conferunt. In qualibet necessitate ad Iesum & Mariam recurre, omnem grauitatem tuam eis expone; confitere delicta, deplora commissa. Pete veniam, arripe pœnitentiam, spem resume, emendationem promitte, & de auxilio gratiæ bene confide. Si faciliter laberis, citius resurgere cura. Libenter annuent votis supplicium, non despicient gemitum pauperum: sed gaudebunt etiam super te Angeli sancti, cum conuersus fueris ex toto corde ab omni deformitate peccati; & meliorem vitam assumpseris, secundum formam Christi & matris Iesu benedicti. Tu tantummodo caue offensam, & illi optata non negabunt præsidia. Tu debitam exhibe reuerentiam, & illi curam tibi adhibebunt firmissimam. Amen.

Oratio.

5. **T**ibi Domine Iesu, & sanctissimæ matri tuæ virgini Mariæ, cõmendo animam meam & corpus meum custodiendum, in vitam æternam. O vnica spes mea, Iesus & Maria, in omni tribulatione & angustia succurrat mihi pietas vestra. Vos estis patroni potētissimi super omnes sanctos amandi. Non habeo pauper & peregrinus in hoc mundo tam fideles & charos amicos, ex omnibus charis & notis meis, sicut de vobis confido.

SERMO XXIII.

De deuoto seruitio beata Virginis, & recordatione nominis eius.

3. **M**emoria mea in generatione seculorum. Maria paupertatis amica, humilitatis via, patientiæ forma, & in omnibus perfecta;

Psal. 73.

Iesus & Maria vt omniam humillimi in terra fuerunt, ita in celo sublimiores sunt omnibus.

Ecli. 24.
Maria virgo nobis imitanda.

perfecta; ab exordio natiuitatis Iesu pauperulam vitam duxit, & vsque ad exitum eius in cruce patientiam constanter tenuit. Hanc sequi placeat; hanc honorare humili & deuoto obsequio decet; atque quotidie perpendere oportet, quid gratitudinis & specialis dilectionis ei intentius exhibeatur. Libenter gauderes cum Maria in cælo, fer etiam libenter paupertatem & contemptum cum Maria in terra. Intuere humiles mores eius, & virginalem verecundiam inter suos sodales; & compece tuas leuitates, ac fuge tumultus. Caue offendere Iesum & Mariam verbis vanis, & factis indignis. Non est enim leue, tam charos offendere patronos. Vident omnia quæ geris, & qualem te in emendatione præstiteris, tales in subuentione tua experieris. Attamen vincit sapientia malitiam tuam, & benignitas eorum ad poenitentiam te adducit. Si errata cognoscis, muta statum tuum in melius. In bonis persevera, & de bonis Dei gratias deuotè retribue. Fecit ita beata Maria, cum esset repleta Spiritu sancto, & Iesum portaret in utero. Disce mansuetudinis eius exemplo, occurrentes grauitates piè tolerare: & submitte te ordinationi diuinæ, sicut ordinatum est ab æterno. Iesus erit adiutor tuus, Maria erit tibi mater fidelis; esto tu filius bonus & seruus deuotus, ad omne bonum paratus.

2. Vis facere, quod placet beatæ Virgini? Sis humilis, patiens, sobrius, castus, verecundus, seruidus, mansuetus, internus, mente deuotus. Rarò sis extra, lege, scribe, sepius ora. Seruitium Mariæ nec longum videri debet, nec onerosum. Delectabile est & letabundum, tali Dominæ corde & voce famulari. Nam absque notabili retributione non erit, quantumcunque modicum in eius honore impensum fuerit. Parua obsequia humilis mater non adspernatur, modica oblata, pia virgo libenter acceptat, cum sponte & deuotè offeruntur. Nouit, quòd magna dare non possumus; neq; impossibilia exigit à seruulis suis misericors Domina, mansueta regina. Nescit nobilis illa natura indigentibus non misereri; quæ misericordiam peperit orbi vniuerso. O quàm gratiosè recipit fideliter sibi seruientes, quæ tam frequenter conuertit monitis suis, & miraculis euentibus, misere in seculo viuentes. Quot fuissent æternaliter condemnati, vel in desperatione permississent obstinati, nisi benignissima virgo Maria pro eis interpellasset ad filium? Dignè ergo de ea dicitur, quòd sit miseratrix miserorum, & auxiliatrix omnium peccatorum. Non nostra quærit nec nostris indiget, cui caelestia ad nutum famulantur. Amat nostrum bonum, cum à nobis exigit seruitium: cupit nostram salutem, cum postulat sibi exhiberi laudem. Et quando nominis sui memoriam celebrari conspicit, inde quærit occasionem benefaciendi

Maria nulli deest.

nefaciendi nobis: delectatur enim seruatoribus suis rependere vicem. Valdè fidelis est in promissis, & largissima in donis. Plena est deliciis, & semper Angelorum fruitur concentibus, Attamen hominum seruitiis iucundatur, vt honor Dei & salus multorum latius inde propagetur. Flectitur in lacrymis miserorum, compatitur doloribus tribulorum, succurrit periculis tentorum, inclinatur precibus deuorum. Si quis inhaesitanter ac humiliter ad eam confugerit, & dulce atque gloriosum nomen eius inuocauerit, vacua manu ab ea non recedet. Habet adhærentes plurimos, & ipsi obediunt Angelorū chori, quos mittere potest in solatium destitutorum. Demonibus imperat, ne aliquē molestare audeant, qui eius ditioni se subiicit & curæ. Expauescunt cæli reginā spiritus maligni, & diffugiunt, audito nomine sancto eius, velut ab igne. Horrent sanctum & terribile nomen Marię, quod Christianis est summè amabile, & vbique celebre. Non audent apparere, nec possunt sua ludibria exercere, vbi nouerint nomen clarere sanctæ Marię. Tanquā tonitruum de cælo factum, sic prosternuntur ad sanctæ Marię vocabulum; & quo sapius illud profertur, ac desiderabilius inuocatur, eo citius & longius ipsi fugantur.

3. Rursum Angeli sancti & spiritus iustorum lætantur & congaudent deuotioni fidelium; eo quòd tam libenter & sedulò frequentant memoriam sanctæ Marię, cuius honorabile nomen in omnibus patet finibus Ecclesiarum, quæ eius nomini specialiter sunt dedicata. Et congruum ac dignum est, præ cunctis sanctis Dei honorari matrem à terriginis, quam vniuersitas Angelorum veneratur laudibus excelsis. Marię itaque nomen omnibus fidelibus venerandum, deuotis semper amandum, religiosi amplectendum, secularibus commendandum, peccatoribus prædicandum, tribulatis insinuandum, in periculis omnibus inuocandum. Ipsa est propinquissima Deo, & charissima Dei filio nato suo Iesu benedicto; potens fiducialiter intercedere pro flebilibus Adę filiis, vt ignoscat eorum delictis, & succurrat periculis. Nam cum opportunitas se præbuerit, non tardat in auribus filij sui, verbum bonum proloqui, & misericordiam impetrare indigentibus. Exaudietur autem promptissimè in omni causa sibi commissa, pro singulari sua reuerentia: quoniam benignus filius eius Iesus, auctor salutis generis humani, nihil negans eam honorat. Quapropter quilibet fidelis & deuotus, cupiens mundi naufragia euadere, & æternæ saluationis attingere portum; confugiat ad Dominam nostram sanctam Mariam: cuius ineffabilis pietas miseris sapit dulcius, & fortius inhæret, vt meritò de ea abundantius præsumere liceat. Reuera ab infantia creuit cum ea misericordia: nec eam reliquit in cælo, vt pauperum suorū modò

obliviscatur, sed vberius ipsam ac dulcius implevit. Et licet omnium sit altissima, atque felicissimis circumamicta gaudiis, non est tamen humilitatis suae oblita, per quam meruit dignissime super omnes sublimari. Ideoque novit ad minimos servulos suos dignanter se inclinare, gaudens aduocata miserorum fieri, atque orphanorum mater appellari, Amen.

SERMO XXIV.

De dolore & consolatione beatæ Mariæ Virginis.

Eccli. 24.

I. *Q*uasi myrrha electa, dedi suavitatem odoris. Almæ Virginis Mariæ exēpla, summo tibi desiderio sunt recolenda. Ipsa enim ut myrrha electa, fructum obtulit odoriferum in patientia; & abundantiori diuinæ dulcedinis solatio, iucundissime est refecta. Fortissimum inuenies & tu solatium, si Mariæ nomen gestaueris cordi tuo insertum. Habebis etenim multa bona, si bene fueris cum Maria. Dilectio sanctæ Mariæ expellit omnem æstum carnalis concupiscentiæ, & donat refrigerium castimonie. Dilectio sanctæ Mariæ facit mundum cōtemnere, & Christo in humilitate seruire. Dilectio sanctæ Mariæ ab omni mala societate conseruat, & ad religiosæ conuersationis puritatem informat. Dilige ergo sanctam Mariam, & percipies specialem gratiam. Inuoca Mariam, & obtinebis victoriam. Honora Mariam, & habebis mercedem perpetuam. Duo confert præcipue bona, sancta conuersatio Mariæ ad memoriam sæpe reducta. In bonis & prosperis docet te Deum ex intimo corde laudare, & in aduersis patientem permanere. Ipsa sine intermissione Deum pro acceptis beneficiis altissime laudauit, quæ ab ipso cæteris excellentius accepit. Ipsa in pressuris huius seculi mitem se semper exhibuit, & contempnibilia magis quam prospera elegit.

Memoriã
& dilectio
nē Mariæ
quid con-
sequatur.

Marię nul-
lus dies
absq; do-
lore abiit.

2. Nullum diem sine dolore transiit, nec tamen sine magna consolatione inter angustias fuit. Omnis quippe tribulatio pro Christo suscepta dulcorat & lætificat: & quanto crebrius quis malorum ictibus teritur, tanto potioribus donis augeri meretur. Doluit namque vehementer Virgo beata pro mundi erroribus, & pro multorum malitiis; compassa fuit verè pœnitentibus, & duriter tentatis. Doluit pro magna ingratitude hominum, quibus Deus pater misit filium suum vnigenitum, ex charitate incarnatum; ut redirent ad paradysum, per Adam olim amissum. Doluit de perditione prauorum, qui contemnebant audire Dei verbum; qui potius diligebant mundum, quam cælum; & diuitias magis querebant fallaces, quam virtutes veras. Doluit de innocentiū oppressione, & violentia malignorū; de contemptu
paup̄.

pauperum, & elatione superbiorum; de negligentia diuini cultus, & de transgressione caelestium mandatorum. Et quia mundus totus in malignitate positus erat, & pauci ad videndum lumen aeternum, quod mundo illuxerat, se disponebant, summæ pietatis mater compassionum stimulis abundabat. In his patientissimè se habuit, ducens vitam martyrio plenam, fundens lachrymosas preces cum singulibus, pro salute animarum. Quòd si latius attendere velis, quæ & quanta in persecutione atque passione dilecti filij sui sustinuit, inuenies eam nimirum tot amaras positiones ebibisse in vita, quot Iesus habuit ætatum momenta, & membra vulnerata. Quando enim passus est Iesus aliquem defectum & abiectionem hominum, & illa non defecit per compassionem? Si doluit, quando Iesum ad horam perdidit, quantum fleuit, cum crucifigi & mori vidit? Notum est amantibus Iesum, quia maternus affectus excessit in condolendo generalem deuotorum modum. Ideo si experiri gestis vim doloris in matre, cogita vehementiam amoris in Virgine.

3. Rursum gaudium Mariæ nemo effari potest, nemo affluentiam dulcedinis eius, & consolationis magnitudinem valet comprehendere; quia ibi amplior lætitia & consolatio, vbi plenior infusio gratiæ, atque frequentior Dei visitatio consuevit adesse. Hinc & ardentior semper excrefcit diuinæ laudis affectus, & innovatur totius interioris hominis status. Non permittit gratia caelestis animam sanctam, Deum super omnia amantem, sine interna consolatione vivere; sed ad superna continuò erigit, & in agendis sapienter illustrat, accendit in meditationibus sanctis, & deuotum reddit in gratiis referendis. Quanto autem maior gratia & purior vita, tanto latior cōscientia, & deuotior oratio laudantis. Hæc namque conuersatio à terrenis separata tumultibus, nec in finis retenta desideriis, quotidie Angelicis inferi appetit choris, præsentibus supereleuatur rebus, & summæ Trinitatis æstuat perenni gloria frui. Quam gloriam nullus Sanctorum siclympidè prælibauit in hac vita, sicut beata & gloriosa Virgo Maria, omnium contemplantium ac Deum benedicientium ardentissima exoratrix effecta.

4. Imitare iam nunc & tu matrem Dei, auditis laudationum eius præconiis, quatenus & ipse in numero deuotorum merearis precibus matris Virginis computari. Studeas sollicitè in prænominate virtutum passibus, sanctissimam subsequi Mariam, ad consequendam caelestis gloriæ palmam. Contristare satis de præteritis negligentis tuis, & de defectibus nondum victis, quibus Deum & creaturas omnes offendisti. Nequiter egisti in seculo, tepidè conuersatus es in Christi seruitio, ideoque tibi lu-

1. Ioan. 5.

Mœror atque dolor Mariæ super filio quantus.

Animam sanctam non finit Deus, absque consolatione viuere.

Dolendum nobis ob multa, exemplo Mariæ.

gendum primò super teipso, dehinc ex charitate pro proximo. Compatere itaque periculis malè viuentium, quibus aternus instat cruciatus, nisi respiscant à malis. Multi malè agunt, & nesciunt; plures prauitates suas cognoscunt, nec tamen emendant. Pro his dolendum & orandum, vt det illis Deus compunctionis spiritum ad salutem. Ora etià pro amicis & benefactoribus, pro aduersariis & detrahentibus tibi, vt piis tribuatur gratia digna, odiosis cognitio bona, omnibus autem pax Christi cum misericordia. Ora, vt omnes Deū diligant, & mandata eius custodiant, vt creatorem suum creaturæ rationales glorificent, propter quas Deus cuncta mirabilia fecit, & seipsum exinanivit, Mariæ & Ioseph humiliter subiectus. Iterum, esto gratus diuinis beneficiis, toti humano generi per sacratissimam Dei genitricem dignantissimè collatis, reuerentiam & honorem eidem iugiter exhibendo. Cum enim lex naturæ iubeat, parentibus carnis reuerentiam & amorem omni tempore deferri; multò magis matri gratiæ filij Ecclesiæ debent esse grati & gratiosi, atque Dei genitricem super parentes & cognatos omnes amare.

Luca. 2.

Maria si diligatur, portus peccatoribus est tutissimus.

5. Oportet etiam te addiscere, votiuis laudibus ad Deum cum Maria ascendere, & eius patrociniis fideliter inniti, non tuis viribus confidere; ne mens tua oppressa passionibus retardetur inferius; sed quotidie nouis desideriis accensa, sursum liberè tendat: vbi cum Iesu Angelorū rege, gloriosa cæli regina, pia virgo Maria, feliciter regnat. Sed heu, denuo descendere cogit in hanc vallem lacrymarum mortalis infirmitas, post breuem gustationem consolationum diuinarum. Et tunc iterum necesse est clamitare ad matrem multarum misericordiarum; vt suggerat misericordiam filio suo, te non habere vinum feruoris: sed indigere sacro deuotionis unguento, ad se debita cum veneratione laudandum. Etenim ipsi cura est de egenis, & contemptoribus mundi & de contemptis in mundo, propter Iesum & Euangelium regni.

Ioan. 2.

6. Ideoque vtile multum scire locum refugij à facie inimici, vbi protegaris à sagittis acutis, vbi lateas à frigidibus & tribulationum procellis. Non est tutior locus ad latendum, quam sinus Mariæ, nec equus velocior ad euadendum manus persequentis, quam oratio fidei missa in castellum regalis domicellæ nostræ sanctæ Mariæ. Nam & ipse Iesus hoc castellum intrauit, sumens ex ea sacra corporis sui membra, ad expugnandum principem tenebrarum. Intra ergo & tu sub huius castelli vmbra, orans die ac nocte, vt à cunctis malis imminentibus eruaris meritis sanctissimæ Virginis, sub amplissimo & pulcherrimo mantello Domine nostræ latitando securè. Etenim orante sancta Maria, ruet omnis turba maligna. Iuuante Maria, euades pericula cuncta.

Ibi

Ibi pauper habet domicilium, ibi infirmus inuenit remedium, ibi tristis accipit solatium, ibi turbatus meretur consilium, ibi destitutus acquirit iuuamen. Bene tibi & multum bene, si ita te exhibueris dignum & obsequiosum beneplacito sanctæ Mariæ, vt eius gratiam obtineas in præfenti, & gloriam cum electis omnibus in futuro. Tene illam, nec dimitte eam; donec te benedicat, & ad cæli palatium felici gubernatione perducat, Amen.

SERMO XXV.

*De excellentia meritorum, & priuilegijs donorum
beatae Mariae virginis.*

1. **M**ulta filia congregauerunt diuitias, tu supergressa es uniuersas. Prou. 31.
Dilecti fratres, estote fideles serui Iesu Christi, & deuoti amatores sanctissimæ matris eius virginis Mariæ, si vultis cum eis semper lætari in cælis. Tunc eritis Deo & benedictæ matri eius dilecti, si corde humiles & corpore fueritis casti; si in omni conuersatione uestra, modesti, prouidi, timorati, & circumspecti; nulli occasione dederitis scandali, nec iustæ querelæ. Multum est pro salute uestra, pro honore Dei, & laude beatæ Virginis; vt sitis in oratione deuoti, in lectione studiosi, in opere strenui, in dormitorio quieti, in choro vigiles, in cantando alacres, in capitulo corrigibiles, in admonitione docibiles, in silentio stricti, in refectione sobrii, in oculis custoditi, & in omnibus moribus uestris disciplinati. Si ergo desideratis beatam Virginem dignè laudare & summè venerari, tunc sitis sicut simplices filij Dei, sine malitia, sine dolo, sine nequitia, sine mendacio, sine ira, sine discrepatione, sine murmure, sine suspitione: omnia contraria uobis supportantes in charitate fraterna, cum humilitate & patientia propter Iesum & Mariam, & Sanctorum vitam imitandam; propter pacem uestram & aliorum ædificationem, & maxime propter sanctæ Trinitatis gloriam perfruendam. Omnia enim amara dulcia fiunt, omnia graui leuigantur: cum amor Iesu, & piæ matris eius memoria, ad cordis intima penetrant. Si quis hæc probare uoluerit, frequenter de eis cogitet, loquatur, legat, cantet, & oret.

2. Vt autè aliquantum uobis innotescat excellentissima dignitas beatissimæ Virginis Mariæ, audite pauca de pluribus donis & priuilegijs eius; quibus Deus eam benedixit & exaltauit, præ omnibus sanctis Angelis & Archangelis in cælis, & præ cunctis hominibus in terris. Hæc est Virgo sacratissima & mater Dei charissima, de qua canitur in sancta Ecclesia per totum orbem terrarum latè diffusa:

Exaltata

Christum
in lege vi-
ri, Mariam
femina fi-
gurarunt.

Exaltata est sancta Dei genitrix super choros Angelorum ad caelestia regna. Recogitate ergo diligenter antiqua sanctorum Patriarcharum gesta, de quorum stirpe orta est mater Dei Maria, tanquam rosa inter spinas sine spina. Sicut enim olim per multos sanctos viros Patriarchas & Prophetas, per iudices & reges, per sacerdotes & leuitas, per doctores & scribas, verbis, signis, & figuris prænunciatus est Christus Dei filius, ex virgine pro mundi redemptione nasciturus, & in cruce passurus: ita conuenienter satis & sapienter ordinatione diuina, præfigurata & præconizata est beatissima ac deuotissima virgo Maria, per sacras illius temporis virgines, per illustres feminas, per castas viduas, per deuotas prophetissas, & per cæteras honestas matronas in castitate viuentes: atque ob pudicitiae custodiam cum puellis suis, in domibus & cameris ab aspectibus virorum inclusas. Hæc est reuera, attestatione sanctorum Scripturarum, omnium virginum virgo prudentissima, omnium feminarum pudicissima, omnium puellarum speciosissima, omnium matronarum honestissima, omnium domicellarum venustissima, omnium reginarum regina nobilissima; in qua omnis decor virginalis, omnis virtus moralis, omnis speculatio theologalis, omnis deuotio affectualis, omnis operatio virtutis, omnis perfectio sanctitatis pariter conueniunt, inhabitant, & perfectissimè elucet; quæ nec ante se similem, nec post se æqualem habet, nec habuit, nec habebit. Et sicut olim materiale templum Salomonis præ omnibus terrarum templis decoratum fuit, & latissimè nominatum, ac copiosissimè ditatum, magnificè à regibus & populis honorabatur: ita spirituale Dei templum, quod est beata Virgo Maria, ab omni labe pura, super omnia templa sanctorum prænitet, & ideo amplius honorari debet & amari.

Maria tem-
plo Salo-
monis cõ-
fertur.

3. O verè inelyta proles, ex insigni Patriarcharum profapia nobiliter procreata, ex sacerdotali genere generosè producta, ex pontificali dignitate dignissimè deriuata, ex prophetali choro verissimè prænunciata, ex regali stirpe illustrissimè edita, ex Dauidica linea rectissimè originata, ex nobilissima tribu Iuda clarissimè prolata, ex Israelitica plebe felicissimè progenita, ex electo populo Dei singulariter præelecta, ex sanctis & religiosis ac Deo placitis parentibus, diuina præordinatione in lucè mundi serenissimè exorta. O felix & illibata virgo Maria, omni laude & honore dignissima, omni amore & reuerentia ab omnibus amplexanda. O splendida virginum gemma; tu ab initio & ante secula à Deo es prædestinata, redemptorem mundi tempore præfinito paritura, à Patriarchis desiderata, & Prophetis prænunciata; à multis regibus & iustis adoptata, à deuotissimo populo in Israel diu

diu expectata; & tandem Deo miserante aegrotanti mundo visibiliter demonstrata. O sacra & illustrissima virgo Maria, quam preclarum & laudabile est nomen tuum, in vniuersa terra! Nempe, a solis ortu vsque ad occasum, in diuersis partibus, Iudæis & Gentibus, Græcis & Latinis, Romanis & Germanis, prædicatum est nomen tuum per Euangelium Iesu Christi filij tui, & adhuc quotidie prædicatur inelytum nomen tuum in omnibus ecclesiis Dei, in capellis & claustris, in campis & syluis Deo dedicatis; à paruis & magnis, per sacerdotes & doctores, & per diuersorum ordinum prædicatores, qui omnes pariter te laudare & elucidare desiderant. Nam vsque ad cæli sidera te extollere, & super angelicam dignitatem, tuam sanctitatem & pulchritudinem commendare, vocibus altis cuncti iustorum spiritus inardescunt & congaudent; & præ amoris magnitudine, & deuotionis dulcedine, cantando, orando, meditando, & sacra solennia tua celebrando, nequeunt fatigari, iuxta illud Sapientiæ verbum: *Qui edunt me, adhuc esurient; & qui bibunt me, adhuc sitient.* Laus & gloria altissimo Deo, qui maximam gratiam tibi præstitit, ô Maria, præ filiabus hominum in mundo; & nunc sedem tuam statuit iuxta thronum filij tui in cælesti regno, in eminentiori loco, super omnes choros angelorum & sanctorum, ab æterno tibi pulcherrimè preparato, & in perpetuum felicissimè permansuro.

Eccli. 24.

4. O summè venerabilis virgo Maria, æterni Regis mater & filia, omnium ore benedicenda, omni honore veneranda; virginitate candidissima, humilitate profundissima, charitate feruentissima, patientia mitissima, misericordia plenissima, oratione deuotissima, meditatione purissima, contemplatione altissima, compassione suauissima, consilio prudentissima, auxilio potentissima. Tu aula Dei, porta cæli, paradysus deliciarum, puteus gratiarum, angelorum gloria, hominum lætitia, forma morum, virtutum splendor, lucerna vitæ, spes egenorum, salus infirmorum, mater orphanorum. O Virgo virginum tota suavis & formosa, micans sicut stella, rubens tanquam rosa, nitens vt margarita, lucens vt Sol & Luna in cælo & in terra. O Virgo mitis, innocens sicut agna, simplex vt columba, prudens sicut nobilis domina, seruiens vt humilis ancilla. O radix sancta, cedrus alta, vitis fecunda, ficus dulcissima, palma latissima: in te reperiuntur omnia bona, & per te nobis æterna donantur præmia. Omnes ergo ad te confugere debemus, sicut filij ad sinum matris, & orphani ad domum patris, quamdiu viuimus: vt tuis gloriosis meritis & precibus protegamur ab omnibus malis.

Encomiõ
Mariæ singularissimum.

5. Sed iam audite dicta cuiusdam doctoris, de duodecim stellis in corona beatæ Virginis, quibus fulget domina nostra sancta

Stellæ duodecim in diademate Mariæ.

Apo. 12.

Maria, præ omnibus sanctis in cælis. Iste duodecim stellæ sunt duodecim prærogatiuæ regnantis eius claritatis, quas habet respectu omnium aliorum ciuium supernorum. Respectu enim ecclesiæ militantis, habet quatuor specialia superlucientia dona, misericordiæ operibus plena. Quia præ cæteris omnibus exaudit benignius, condescendit humilius, agit virtuosius, succurrit frequentius, sicut experientia docet in arduis Ecclesiæ causis. Item respectu Ecclesiæ triumphantis, habet istas quatuor eminentes prærogatiuas; quia cæteris omnibus collocatur in celo altius, resplendet lucidius, amatur feruentius, honoratur amplius, sicut dignum est sentire de gloriofis eius meritis. Item respectu summæ Trinitatis beatificantis, habet similiter quatuor prærogatiuas siue stellas cunctis sideribus clariores. Quia præ cæteris omnibus, æternæ Trinitatis gloriam contemplantibus, ipsam sanctam Trinitatem intuetur lympidius, afficitur erga illam iucundius, contemplatur intimius, & fruatur illa super omnes in celo feliciter de quibus nemo dubitare debet amplius.

6. Sed adhuc audite, quid de istis stellis sanctus ait Bernardus, specialis amator beatæ Virginis, dulcis doctor & deuotus monachorum informator. *In capite* (inquit) *eius, corona stellarum duodecim.* Quis illas æstimet gemmas; quis stellas enumeret; è quibus Mariæ regium diadema compactum est? Supra hominẽ est, huius coronæ rationem exponere, indicare compositionem. Nos tamen pro modulo nostræ paruitatis, abstinentes à periculoso scrutiniò secretorum, non incongruè forsitan duodecim stellas istas, duodecim prærogatiuas stellarum videamur intelligere, quibus Maria singulariter adornatur. Siquidem inuenire est in Maria prærogatiua cæli, prærogatiua carnis, & prærogatiua cordis. Et si fuerit ternarius iste per quaternarium multiplicatus, habemus fortè stellas duodecim, quibus Regine nostræ diadema præfulgeat vniuersis. Mihi sanè rutilat fulgor, primò in Mariæ generatione; secundò in angelica salutatione; tertio in Spiritus sancti superuentione; quarto in filij Dei inenarrabili conceptione. Vestre quidem sedulitatis erit, singula quæque diligentius intueri; mihi verò ex multis verbis, pauca innotuisse, vobis sufficiat. Si quis plenius vult scire sensum stellarum mysticum, legat illum beati Bernardi sermonẽ, tali themate inchoatum: Signum apparuit in celo, &c.

7. Hęc igitur dilecti fratres, propter singularem reuerentiam & amorem beatissimæ virginis Mariæ, frequenter reuoluite, ore ruminare; & pro gratiarum actione, hymnos & cantica lætitiæ in festis, & in cõmemoratione eius per annum, libentissimè decantate. Præcipuè tamen ante altare Dei, & coram imagine beatæ Virginis,

Virginis, capita vestra nudate & inclinate, genua humiliter flectite: quasi presentem in corpore Mariam videretis cum Angelo loquentem, aut filium sinu tenentem; moxque eleuatis oculis, cum bona fiducia sperandæ salutis, opem misericordiæ à matre misericordiæ affectuosè implorate, & dicite: O clémentissima mater Dei virgo Maria, regina cæli, Domina mundi, sanctorum gaudium, peccatorum solatium; attende gemitus contritorum, imple desideria deuorum, succurre necessitatibus infirmorum; conforta corda tribulorum, assiste agonizantibus; protege supplices seruulos tuos ab infestatione dæmonum; perduc tecum amatores tuos, ad æternæ beatitudinis præmium: vbi cum amantissimo filio tuo Iesu Christo regnas felicissimè in perpetuum, Amen.

Precatio
ad Mariã.

IN NATALI S. AGNETIS VIRGINIS
ET MARTYRIS.
SERMO XXVI.

De tribus speciosis vestibus beate Agnetis virginis & martyris.

I. *Induit me Dominus vestimento salutis, & indumento letitia ciuicidedit me.* Dilecti fratres, ista leguntur & cantantur de sancta Agnete virgine egregia sponsa Christi, & gloriosa patrona nostra. Cuius diem festum annua reuolutione solenniter celebrare debemus, & eius magnifica suffragia deuotis precibus postulare. Et vtinam dignetur pro omnibus nobis orare, quæ valdè dilecta est à Domino nostro Iesu Christo, & optimè visa coram oculis eius & sanctissima matre sua Maria, ad rogandum pro qualibet pia causa. O vtinam tam deuotas ac acceptabiles Deo preces, pro suis seruulis & amicis, in cælesti regno iam effundere non omittat; sicut quondam pro præfeti filio malè extincto fleuit & orauit, quem à mortuis, Christi gratia donante suscitauit.

2. Notate ergo verba prædicta in principio huius sermonis, quasi ea ex ore felicissimæ Agnetis iam auribus vestris audiretis. Considerate pulchritudinem vestimentorum speciosissimæ virginis, quibus eam induit & ornauit, interius magis quàm exterius, Iesus Christus sponsus eius cælestis. Digna enim fuit à Christo vestimento salutis indui, & stola iucunditatis ornari; quæ omnem ornatum seculi cōtempfit, & pro amore Sponsi immortalis sanguinem fudit, atque preciosam mortem libenter pro vita æterna accepit. Ibi nunc gaudet cū amabilissimo Spōso suo & angelis sanctis, cum gloriosissima matre Iesu & innumerabilibus virginum turmis, constituta in altioribus virginum choris, sequens

sequens

De laudibus S. Agnetis.

sequens agnum quocunque ierit, & cantans dulcia cantica dramaticis, solis virginibus decantanda: quæ omnium organorum sonos, & omnium musicorum melodiam excedunt. Insuper hanc prærogatiuam habere meruit in terris, vt felicissimi nominis sui memoria perpetuis laudibus in Ecclesia recolatur, & deuotissime celebretur, & à cunctis Christi fidelibus magnificè honoretur. Hanc profectò magni & sancti doctores frequenter commendant, excellenter laudant, patenter prædicant, & omnibus nobis ad exemplum amandæ castitatis, textum passionis eius recitant; atque ad amandum Christum, iuuenes & virgines altis præconiis exhortantur.

De vestibus eius.

3. Sed videamus nunc de speciosis vestibus sanctæ Agnetis, quibus fulget præ cunctis artificialibus stolis ab hominibus factis. Valdè enim pretiosa & pulchra sunt vestimenta, quibus animæ sanctorum ornantur ab intra: quæ Christus de cælesti thesauro attulit mundo, natus ex Maria virgine, de regia stirpe, pro salute nostra. Sunt autem præcipuè tria vestium genera, Spiritus sancti artificio cõtexta, quæ Christus dedit S. Agneti Sponsæ suæ pro munere; quatenus nullum amatorem præter ipsum solum amaret, nec aspiceret, nec ad colloquendum admitteret; Ne forte amorè eius minueret, aut offuscaret, aut extingueret, quod valdè indecens esset, & maximè deuotionem orantis impediret.

Agnetem tribus vestibus ornauit Christus.

Vestis alba, virginitas. Iesus, Maria, Agnes, Barbara, Cæcilia, Dorothea, Eugenia, Felicia, Gertrudis, Iuliana, Catharina, Lucia, Margareta, Natalia, Odilia, Petronilla, Q. R. S. Thecla, Ursula.

4. Prima itaque vestis, qua induta est beatissima Agnes, vna de sapientibus virginibus, est alba talaris tunica, vitro clarior, bysso mundior, niue candidior. Et hæc dicitur virginitas inniolabilis, Deo amabilis, Angelis acceptabilis, hominibus multum honorabilis. Hanc sanctam Deo placentè vestem, ab annis puerilibus, immò ab ipsis incunabulis, Agnes castissima induit, & inniolabiliter conseruauit; quæ inter exordia reptantis infantie, à parentibus Deo oblata, & annulo fidei Christo desponsata fuit, vt ab amore & fœdere cælestis Sponsi, nulla ratione, nulla potentia, nullo terrore, nec blandimento villo reuocari posset; sed virgo in æuum permansit, & pro fide & castitate emori non formidauit. Hæc vestis habet inferiùs fimbriam auream, digito Dei subtiliter contextam; in qua albis literis habentur melliflua nomina Iesus & Maria: nec non omnium aliarum sanctarum virginum ingenua nomina, secundum ordinem alphabeti decenter inscripta ad sequendum beata vestigia Iesu Christi, & benedictæ matris eius, perpetuæ virginis Mariæ exempla, pro cælesti gloria feliciter obtinenda.

Vestis rubea, patientia.

5. Secunda vestis est rubea siue purpurea, precioso sanguine agni immaculati Iesu Christi colorata, & multis albis floribus luculenter ornata. Et hæc vocatur patientia insuperabilis, siue constan-

constantia infatigabilis. In hac veste continentur omnia Domini-
 nicæ passionis signa & stigmata sancta; quæ etiam cum interni
 doloris stimulo, per quatuor angulos antè & retro, inveniuntur
 amanti animæ impressa. Hæc autem sunt diuini amoris signa &
 inuictæ patientiæ scuta contra diaboli tela: scilicet crux sancta,
 clauis, lancea, virga, restis, columna, alba vestis, & purpura, fel, a-
 rundo, sputa, flagella, corona spinea, & alia multa impropria
 & vulnera dura. Hæc vestis habet etiam fimbriam argenteam,
 longam & latam, hoc est fidem rectam, claram & firmam, vsque
 ad mortem: in qua omnium beatorum martyrum nomina, græ-
 cis, latinis, & hebraicis literis, secundum ordinem alphabeti cõ-
 tinentur, roseo colore inscripta. Quæ diligenter inspecta & per-
 lecta, animam tribulatam & tentatam confortant, ad toleranda
 omnia mundi istius aduersa. Hac nobili & purpurea veste indu-
 tus est Dominus noster Iesus Christus, Rex martyrum, & Spon-
 sus virginum, in sua beata ac benedicta passione, portans spineam
 coronam, & purpureum vestimentum, pro nostra salute, ad con-
 fortandum pusillorum corda in tribulatione sua, pro qualicun-
 que contumelia aut iniuria eis facta. Quatenus post leuem &
 temporalem tribulationem in mundo, recipere mereantur im-
 marcescibilem coronam in cœlo. Omnis enim tribulatio paci-
 ter tolerata pro Christo, certam spem facit æternaliter regnandi
 cum Christo. Hanc sanctam & regalem vestem dedit Christus
 dilectæ Sponsæ suæ, nobili virgini sanctæ Agneti, tempore perfe-
 cutis Christianorum in sancta vrbe Romana, ad sectanda sa-
 cræ passionis suæ vestigia, ad perferendas contumelias & minas
 impiorum pro fide & castitate, cum magna constantia, exemplo
 multorum martyrum & innumerabilium virginum, pro nomine
 Christi innocenter occisorum. De quorum laudabili triumpho
 & ineffabili gloria Christum nunc laudat, & magnificè iubilat, in
 toto orbe terrarum sancta mater Ecclesia. Felix anima, quæ for-
 titer certat contra irruentia vitia, & crebrò suspirat & orat inter
 diuersa pericula & grauamina, vt possit citius liberari ab omni
 pressura & miseria.

6. Tertia vestis sanctæ Agnetis est aureum palliũ pro velami-
 ne virginitatis, de holosericeis factum, quod totum corpus virgi-
 nis circumcingit, tegit, & ornat. Et vt intuētibus clariùs fulgeat
 & placeat, multis candidis margaritis, multis pretiosis lapidibus
 ac coruscantibus gemmis intextum decoratur. Et hæc cæteris e-
 minentiore vestibus, Spiritus S. artificio textitur: quæ à doctis &
 intelligentibus dignè ac rectè vocatur charitas inextinguibilis,
 de qua per beatũ Paulum dicitur: Charitas nõquam excidit, siue
 Prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia de-

Adrianus,
 Bonifacius,
 Cyriacus,
 Dionysius,
 Eualdus,
 Fabianus,
 Georgius,
 Hieronym.
 Ignatius,
 Kalixtus,
 Laurècius,
 Mauritius,
 Nicasius,
 Osualdus,
 Pontianus,
 Quirinus,
 Romanus,
 Sebastia-
 nus.
 Tiburtius,
 Vincētius,
 Christo-
 forus,
 Ypolitus;

Palliũ
 aureum,
 Charitas;

1. Cor. 13.

H

strue;

structur. Hac veste induta est beatissima Agnes, quando interrogata de Sponso suo quis esset, fiducialiter respondit: Amo Christum, in cuius thalamum introiui; cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Quem cum amauero, casta sum; cum tetigero, munda sum; cum accepero, virgo sum. Ista charitas summè necessaria est, ad ornandam virginitatis indumentum: quia sine charitate virginitas Deo placere nõ potest; nec etiam inter prudentes virgines virgo superba computabitur: quæ oleum charitatis & feruentis deuotionis in lampade cordis non habet. Vt ergo vestis virginalis in conspectu Dei & Angelorum clarè resplendeat, castitatis amatrix ab omni superbia mentis & dissolutione oris custodire se debet, ne fortè per negligentiam interiorum, & concupiscentiam oculorum exteriorum decepta, cælestis Sponsi oculos maximè offendat. Ideo omnes sensus suos & sermones, omni loco & tẽpore strictè sub religiosa disciplina teneat, & totum bonum castitatis Deo fideliter & integrè ascribat, qui tam electũ donum ad decorem animæ, ipsi conferre dignatus est. Insuper cũ magna humilitate & quotidiana supplicatione, à Christo desideranter petat; vt vsque in finem casta, sobria, & pudica (sicut virginem Christi decet) constanter perseueret, & vt omnes carnis illecebras vincere & seculi curas abijcere valeat, quamdiu in fragili corpore subsistit, quia inter hostes & pericula multa versatur. Ista charitas est etiam valde necessaria ad ornatum secundæ vestis virginalis, quæ dicitur patientia in superabilis. Quia patientia sine charitate Christi non prodest ad salutem & meritum vitæ æternæ, etiam si ferarum morsus, aut ignem, aut gladium, aut crucis supplicium quis sustineat. Nõ enim pœna martyrem facit, sed bona causa sanctum facit martyrem, qui pro fide Christi patitur, aut pro iustitia, aut pro castitate, & præcipuè pro animarum salute. Contulit autem Christus beatissimæ Agnæ has tres preciosas vestes, in signum maximæ dilectionis & perpetuæ desponsationis: quas valde gratanter accepit, & cum magna lætitia intus se ornans, dixit: Induit me Dominus vestimẽto salutis, & indumento lætitiæ circumdedit me. Et iterum: Induit me Dominus cyclade auro texta, & immensis monilibus ornauit me. His itaque vestibus sacris cælitus induta, & quasi tribus clypeis munita, processit virgo iuencula Agnes beatissima, contra tres turmas diaboli pugnatura; scilicet, cõtra carnis delicias, mundi diuitias, & contra impiorum hominum minas. Gratias omnipotenti Deo, fortissimo adiutori nostro, regi inuisibili, & immortalis Sponso, omnium rerum creatori, qui cor virginis confortauit, vt vinceret; corpus Sponsæ suæ intactum custodiuit, Agnam innocentem inter flammam illasam conseruauit. Et tam vehemẽ-

Absque
charitate
virginitas
& patiẽtia
manca &
ingrata
Deo.

ter cor eius in amorem sui sanctissimi ac mellifui nominis accedit, ut magis eligeret mori, quam caelestis Sponsi sui fidem frangere, cui se deuotum perpetuo foedere famulari.

8. O verè admirabilis constantia virginis, o quam laudabilis patientia S. Agnetis: quæ inter tantas tentationes & persecutiones, inter tot clamores, derisiones, blanditias, terrores, & armatos viros gladios vibrantes, virginitatis propositum tenuit: & Christum sponsum suum esse, palam coram aduersarijs profiteri non timuit, sed cum magna constantia de nobilitate, de pulchritudine, & potestate Christi Sponsi sui, multa magnifica laudabiliter narrando clamauit, dicens: Ipsi sum desponsata, cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, Ipsi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione committo. Et meritò quidem. Ipse enim solus verus est Deus, potens in caelo & in terra: sedens super cherubim & seraphim, intuetur abyssos & abscondita cordis: Ipse humiles respicit & superbos à longè cognoscit. Ipse personam hominis non accipit, sed rectum iudicium in omnibus seruat, tribuens vnicuique veraciter quod debet. Ipse ab aeterno omnia cognoscit, & cum summa prouidentia cuncta gubernat. Ipse electos suos multipliciter probat, & pro multa patientia copiosè in caelo remunerat; reprobos verò, propter eorù malitiam, districtè panit & damnat, seruata in his omnibus magna misericordia cum plena iustitia: Cui aeterna laus & gloria per infinita seculorum secula. Amen.

De constantia
S. Agnetis.

De nobilitate
Christi.

SERMO XXVII.

De aurea corona in capite sanctissima Agnetis virginis & martyris.

I. *ET* tanquam sponsam, decorauit me corona. Dilecti fratres, nunc de corona sanctissimæ Agnetis virginis, qua coronauit eam Christus in caelis, pauca (si placet) audiatis. Corona est ornamentum capitis, & maximæ dignitatis: quæ specialiter debetur regibus, & regum filijs & filiabus, ob nobilitatem generis; aut etiam aliquibus magnis personis, in signum victoriæ, aut doctrinæ, aut sanctitatis, seu eximiæ virtutis. Vnde de sanctis martyribus specialiter legitur & cantatur: Corona aurea super caput eius, expressa signo sanctitatis. Sed quis huius coronæ pulchritudinem dignè enarrabit? Æstimo, quòd nemo mortalium scire poterit, nisi cui Deus hoc mysterium reuelauerit, aut eius gratia post mortem ad regnum Dei peruenerit. Ista aurea corona, omnem seculi huius gloriam & decorem, tam regum quam principum, tam nobilium quam præsulum mitras excedit; quia non de terrena materia facta est, sed in caelesti officina à Deo parata, noua semper claritate resulget.

Corona
S. Agnetis.

Christus
corona &
præmium
sanctorum
omnium.

2. Et quid melius & dignius, pro nostra imaginatione, per hanc coronam intelligere possumus, quam ipsum Dominum nostrum Iesum Christum, æternæ gloriæ donatorē? Ipse enim est essentialiale præmium, & corona omnium sanctorum, principium & finis omnium bonorum. Ipse, summa felicitas, summa iucunditas, summa pulchritudo, summa suavitas. Ipse, æterna veritas, æterna sapientia, æterna bonitas, æterna maiestas. Ipse, fons vitæ amoenissimus, qui omnes cæli ciues sua præsentia lætificat & inebriat, & misericordia saluat & coronat; per gratiam iustificat & illuminat, per gloriam beatificat & satiat. Ipse, omnia ad se trahit, omnia per se implet, super omnia exaltat, & supereffluenter remunerat; tribuens singulis aureum denarium pro laboribus pauperibus, & pro breui certamine auream coronam in vita æterna, cum Angelis potissimum possidendam. Pro hac corona habenda omnes laborare debemus, & certare ut vincamus, sicut omnes sancti ante nos fecerunt, & vicerunt; qui modò cum Christo regnāt, & coronas triumpales pro duri certaminis labore in capitibus portant. Qui tamen sibi victoriā de hostibus non ascribunt, sed cū omni reuerētia & gratitudine coronas suas ante sedē Dei coram agno deponunt; & cū ingenti exultatione & consona voce psallunt, & dicunt: Benedictio, claritas, sapientia, laus, honor, gloria, salus, virtus, victoria, Deo nostro in secula, qui nos per multas tribulationes perduxit ad hanc gloriosam coronam feliciter obtinendam. Hanc aureā coronā cū aureola percipere meruit Agnes beatissima, permanēs fortis & cōstans in passione sua pro fide, & castitate, tradens semetipsam in mortem, ut acciperet coronam gloriæ nunquam amittendam. Quid hac corona pulchrius? quid iucundius? Quid sublimius? Quid felicius, quam regem Angelorum clarissimè contemplari, cum omnibus Sanctis in cælis?

Adhortatio ad demerendam coronā qui est Christus.

Virtutes
S. Agnetis.

3. O virgo Christi, contemprix mundi, quæ elegisti Christo in castitate seruire, exhilarēce in spe futuræ gloriæ. Si desideras auream coronam, ferre in cælo, fer modò Christum in corde, semper in ore, semper in opere. Averte oculos tuos à mundo, leua animam tuam ad Iesum in cælum. Sis seruens in laude eius, humilis & vilis in oculis tuis, frequens in precibus, prompta in obsequijs, prouida in verbis, patiens in doloribus, tacita in opprobrijs, hilaris in despectibus, simplex in vestibus, pudica in moribus, custodita in omnibus vijs tuis. Noli Christum negligere in aliquo opere vel momento temporis sub cælo, qui nunquam auertit oculos suos à te, in quocūque fueris loco. Attende Agnetem sanctam, quasi in corpore morantem, & castitatis exemplar tibi monstrantem. Tam sancta, tam casta, tam deuota, tam pudica, tam honesta, tam custodita fuit Agnes beatissima in hac vita:

vt

vt nec oculos suos leuaret ad idola Gentium, nec ad spectacula ludorum, nec ad fulgorem auri vel argenti, nec concupisceret decorem aut amicitiam alicuius mortalis viri: sed Deum mente gerens, fide tenens, corde amans, ore laudans, toto animæ desiderio oculos suos erigebat continuè ad cælum; vbi sciebat esse Christum Sponsum suum, cordis sui thesaurum optimum, super omnia desiderabilia amandum & amplectendum.

4. Igitur adhuc pro ampliori deuotione excitanda, contemplari libet pulchritudinem coronæ beatissimæ Agnetis, quæ speciosis ornata floribus, mirandam iucunditatem castis ingerit mentibus. Habet enim tres circulos argenteos, ad honorem sanctæ Trinitatis, continentes tria ferta cõstipata floribus pulcherrimi coloris, & suauissimi odoris. Qui habet aures audiendi audiatur & intelligat, quid mysticè ista significant. Delectantur Virgines in pulchris vestibus & floribus; milites in armis aureis & loriceis; clerici in libris & studijs, monachi in hymnis & psalmis, seculares in terrenis; principes in delicijs, spirituales in diuinis. Nulla tamè delectatio maior & suauior, quàm in Deo & virtutibus veris, ad Dei honorem factis, exultare. Dimissis ergo lubricis & caducis, cum castis & sacratis virginibus, inspiciamus internis oculis, immarcescibiles flores in coronâ felicissimæ Agnetis.

De pulchritudine coronæ.

5. Primus circulus continet fertum ex albis floribus & cæcidis lilijs, in valle humilitatis conceptis & natis. Isti flores designant sanctas & deuotas meditationes de incarnatione Iesu Christi, ex Maria pura & sancta Virgine nati, mundis pannis inuoluti, in arcto præsepio locati, virgineis vberibus lactati; Angelicis laudibus commendati; à deuotis pastoribus visitati; à stella radiante reuelati; à sanctis regibus quæsit, inuenti, & adorati; ab eisdem cù tribus muneribus (auro, thure, & myrrha) oblati dignè venerati, à S. Simeone in vlnis amorosis amplexati, ab Anna vidua corde & ore summè benediçti & confessi. Quid in his omnibus bonis auditis, lectis, & percogitatis aliud reperitur, quàm hortus plenus floribus & lilijs, cum aromatibus multis? Verè omnia hæc nitent, florent & coruscant: flagrant, odorant, & delectant. Isti flores de natiuitate Christi, & perpetua virginitate beatæ Mariæ matris eius, habent tam suauem odorem, tam mirum saporem, tam magnum decorem, tam fortem ardorem; quòd expellunt ab anima languente omnem tentationem & carnalem amorem; omnem iram & indignationem; omnem inuidiam & superbiam; omnem acediam & torporem; omnem duritiam & perturbationem; omnem tristitiam & diffidentiam; omnem nequitiam & fallaciam; omnem turpitudinem & diabolicam immisionem: siue à viro, siue à muliere, siue à iuvene, siue à se-

Primus coronæ circulus.

Meditari incarnatione Christi quantum iuuet.

ne; siue à diuite, siue à paupere: quia pro omnibus natus est Christus, pro omnibus passus & crucifixus; vt omnes saluaret, omnes à peccatis mundaret, & virtutum floribus adornaret.

2. Cor. 5.

Cant. 2.
Monialis
institutio
atque ad eò
cœnobita-
rũ omnium.

6. Sunt autē in isto sermo quinque lilia pro castitatis custodia, virginibus valde necessaria, scilicet, verecundia, taciturnitas, sobrietas, solitudo, & clausura. Hęc valde muniunt virginis aulam, & clariorem reddunt eius coronam. Audi virgo virginum sanctimoniam commendantem. *Virgo* (inquit) *cogitat, quæ Domini sunt vt sit sancta corpore & spiritu, in Christo Iesu Domino nostro.* Quis est iste Iesus, quem sic amant sanctæ virgines, vt relinquunt etiam parentes? Hic est Iesus Nazareus, Dei Patris vnigenitus, filius Mariæ virginis, Spõsus Agnetis, amator castitatis, custos virginitatis, Hic est cõsolator pauperum, defensor viduarum, susceptor orphanorum, qui loquitur ad virgines in Canticis canticorum: *Ego flos campi, & liliũ conuallium.* Ego sanctarum mētium visitator, & inhabitator. Quapropter virgo Christi, si vis celestis Sponso dignè placere, stude flores virgineos & munda lilia intus habere, & omnes sensus tuos foris à deceptionibus custodire.

7. Caue miluum, ò simplex colūba; fuge lupum, mitis agnella; caue serpentem tibi appropinquantem, casta puella; ne per fenestras corporis intret ad cubiculum cordis, & corrumpatur puritas conscientię tuæ, per incautum visum, vel turpem auditum, aut per ceteros sensus tuos, pronos semper ad malum. Idcirco summè cauenda sunt loca, personæ, tempora, colloquia, salutationes, munera, risus, iocus, aspectus, ornatus, conuiuia, cantica vana. Hęc & alia multa carnis blandimenta mūdus habet; quæ (prò dolor) offert suis amatoribus, currentibus cæcamente ad inferni tormenta! Peribunt enim omnia pulchra & delectabilia sine mora, cum mortis venerit hora. Sunt autem ista terrena & carnalia oblectamenta venenosa virginibus, horrenda pudicis, fugienda deuotis, execranda religiosis, summè cauenda iuuenibus, strictè corrigenda in adultis & incautis. Vera namque discipula Christi, & amatrix castitatis, ab aspectibus hominum se abscondit, ne offēdat Deum, ne amittat Spiritus sancti solarium, ne fortè sibi & alijs sit in periculum & scandalum, & diabolo in ludibrium fiat, quæ erat socia Angelorum. Igitur in quæto arctiori manserit custodia, & ordinis disciplina, tanto pulchriora lilia habebit in sua aureola, & aurea corona: Cumque virgo abscondita, soli Deo placere intendens & cupiens, ab omnibus mūdanicis curis & fabulis se elongauerit & mūdauerit; tunc Christi adspirante gratia, suavis ex ea odor bonæ vitæ, sicut odor myrrhæ & thuris, emanabit: Et multæ filię Siõ, adhuc sequen-

lo deditæ, audientes sanctam conuersationem inclusæ monialis, excitabuntur etiam ad relinquendum propter Christum omnem seculi vanitatem, vt apprehendant cum virginibus aureæ coronæ pulchritudinem. O quàm sapienter agis filia Sion, quæ mundum labricum spernis, Angelorum Regi nubere & adhærere semper intēdis, & ad celestes nuptias intrare festinas, Intra intra claustrū virginum, vbi discas facere voluntatem Domini Regis tui: & prapara te cum sodalibus tuis, vigilando, orando, & expectando beatum aduentum Sponsi tui de celo. Certè si perseveraueris in eo quod cœpisti; erit sine dubio quod desideranter à Domino Deo tuo sæpè petisti.

8. Secundus circulus huius aureæ coronæ, continet fertum ex
 rubris floribus colligatum, visu pulchrum, odoratu dulcissimum, Circulus
 secundus.
 auditu mirandum, cordi solatiofum. Istæ rosæ designant carnis castigatioæm, mundi despectionem, cordis compunctionem, & sacram meditationem, cum intime compassionis affectu erga Dominicam passionem. Istæ rosæ crescunt inter spinas & tribulos, & vrticas, id est, inter varias carnis tentationes & hominum vexationes, qui nunc verbis duris, nunc pratis moribus alios inquietant, & deuotionē modesti hominis sæpè perturbât. Væ illis, & bene his, qui patiuntur molestias ab importunis. Istæ rosæ ideo dicuntur rubeæ siue purpureæ, quia verecundis mentibus dolorem inferunt & ruborem. Attamen fragrant suauiter, si fuerint duriter confricatæ, quia humiles mentes dulciter respondent & piè, cum fuerint ab iracundis argutæ & despectæ: Et ampliores gratias Deo reddunt, quia à spinis proximorum ledi & pungi meruerunt. Istæ rosæ super ignem positæ & exustæ, dulcem aquam emittunt, pro medicina vtilem: similiter mitis & humiles igne sancti Spiritus accensi, pro iniuriosis & inuidis piè intercedunt, & lachrymas cum gemitu sæpilis fundunt. Reuera magna sunt patientium merita, magna virginum trophæa, magna apud Deum continentium fulgent præconia; quibus æterna merces cum aurea corona reddetur in cœlis, stellis præclarior vniuersis. O virgo mitis & humilis, valde multū potes promereri in presfuris, pro Christi nomine sumptis. Etenim quoties verbum durum aut factum læsuum patienter sustines, toties rubeas rosas de spinis gignis & producis, & coronam tuam magis clarescere facis.

9. Istæ rosæ inueniuntur in magna copia apud sanctos martyres & virgines Deo dedicatas; qui fide armati, charitate inflammati, & patientia accincti, roseum sanguinem suum pro Christo largiter fuderunt; & coronas triumphales, rosis ac lilijs emicantes, meruerunt habere perpetuas, summo honore gaudentes. Vn-

Tiburtius
martyr.

Dorothea
virgo &
martyr.

de de sancto Tiburtio, nobili martyre Christi legitur, quod iustus super arduos carbones nudis pedibus incedere, ipse in Domino Iesu confidens, intrepidus accessit; & facto sanctæ crucis signo, super igneos globos stetit illæsus, & gaudenti animo iudici respondit: In nomine Domini nostri Iesu Christi; videtur mihi, quod super roseos flores ingrediar, quia creatura ipsa creatoris famulatur imperio. Hinc etiam de sancta Dorothea, nobili virgine & martyre, pulcherrimè fertur, quod ante horam passionis suæ, breuiter orans, meruit impetrare, de paradiso caelestis Sponsi sui Iesu Christi, tres florentissimas rosas cū tribus odoriferis pomellis, quas Theophilo viro scholastico, sibi insultati & non credenti, per puerum Angelici decoris, eleganter transmisit. Quibus ille conspectis conuersus est, & fidelis effectus; atque fidei calore accensus; protinus per martyrij palmam Dorotheam sequens, paradysum lætus intrauit, sicut eidem egregia sponsa Christi Dorothea promiserat.

10. Nemo igitur de istis rubicundis rosas acquirendis desperet, quasi longè positas, & difficulter iam inueniendis. Nam possunt ab omnibus Christianis, & præcipuè à deuotis & religiosis personis, tam die quàm nocte, tam hyeme quàm æstate, studiosè quærri, & fructuosè inueniri; sed debent cautè seruari. Legendo enim Christi passionem, & sanctorum martyrum passionès, rosæ rubæ in libris Ecclesiasticis quæruntur; meditando & orando inueniuntur; iustè, sobriè, castè, & piè viuendo, carpuntur & seruantur. Amplius autem istæ rubicundæ rosæ quærèdæ sunt tempore angustia, iuxta montè oliueti in horto secreto à turbis, in quem introiit Iesus, & discipuli eius, vt orarent. Qui tunc à Iudæis captus, ligatus, percussus, flagellatus, coronatus, crucifixus, vulneratus, & quasi toto corpore cruentus; apparuit omni rosæ rubicundior, preciosi sanguinis sui rubore perfusus & purpuratus. O quàm multas rubeas rosas, ex singulis plagis & vulneribus suis, mitissimus Iesus produxit, omnibus aromatibus suauiores & pulchriores. Nempe, quanto sapius rosæ istæ aspiciuntur, diutius teruntur, diutius mente reuoluuntur, tanto vehementius fragrant, dulcescunt, florent, rubescunt, crescunt, & dilatantur. Excedunt enim rosæ Iesu Christi Nazarenæ, in rosæto passionis eius ortæ, & in Hierusalem quasi in mortariolo à Iudæis cōtrita, omnium sanctorum martyrum ac virginum passionès, dignitate, magnitudine, suauitate, pulchritudine, & omnium gratiarum plenitudine, ab ortu solis vsque ad fines orbis terræ. Sunt autem istæ rosæ valde preciosæ, & ad ornandum cuiuslibet deuotæ animæ coronam habiles & formosæ; ita quod nullo precio mundi valent existimari, nec à mercatoribus comparari, neque

neque in apothecis medicorum inueniri.

11. Vbi ergo possunt discerni, & acquiri? Non in foro, sed in choro; non in platea, sed in Ecclesia; non in bello, sed in cella; nō in tumultu, sed in silentio; non in risu, sed in planctu; non in cōuiuio, sed in ieiunio. Verū specialiter à cōtemporibus seculi, crucem suam quotidie tollentibus, & in passione Christi feriosè meditantibus, citiùs inueniuntur, & vberius infrā Missam colliguntur. Valde enim recreant tristes animos, & confortant aduersitate depressos. Oportet autem deuotam animam, magnam sibi adhibere custodiam, ne dolosus raptor diabolus, in hunc hortū rosarum, cum figmentis suis pēssimis, subito veniat, & si arcam cordis apertam inuenerit, suaues Christi rosas exinde tollat, & foetidas vrticas & nigros carbones iterum silenter immittat. Vbi est tunc Iesus, vbi crux, vbi clauis, vbi lancea, ad fugandū hostem malignum de arca tua? Surge & vigila, clama & ora, Iesum inuoca, & crucifixum adora. Imprime tibi signum sanctę crucis, contra hostem omnis virtutis. Arripe lanceam Longini militis, cōtra terrorem saui leonis. Claude cor tuum, contra virus serpentis. Confirma illud tribus Domini clauis, quasi tribus fortibus feris, ne callido & rabido hosti pateat tam facilis intrandi locus ad abdita cordis.

12. Tertius circulus continet fertum, ex blaucis & glaucis floribus optimè compositum, super omnia agri gramina odoriferum, caelestibus mysterijs plenum. Rectè enim ad decorem virginis coronę huiuscemodi flores pertinēt, qui puritatem cum virginibus seruant. Et si bene intelliguntur, non parum religiosorum mores ædificant, qui terrena funditus reliquerunt. Igitur blauci flores, qui speciem tenent ætherei coloris, designant cōtemplationem glorię caelestis, & magnum desiderium perfectorum & incluserum; qui oblitis omnibus infimis & presentibus bonis perituris, meditantur aeterna, inhiantque incessanter ad presentiam Dei & Angelorum confortia; vbi omnia sunt tranquilla, iucunda, atque perfecta. Hi in oratione frequenter accē- *Phil. 1.*
si, cupiunt cum beato Paulo à vinculo corporis dissolui, & cum *4. Reg. 2.*
Heliā in igneo curru ad cælum transferri, & Christo in regno eius feliciter presentari. Vbi semper gaudeant & epulentur in cōspectu Dei, laudando & canendo cum Angelis sanctis, sine omni impedimento & labore, altissimas laudes summę Trinitati, in perpetuas aternitates. Hi flores, scilicet meditationes de caelestibus gaudijs, valde ornant coronam cuiuslibet sacrę Virginis, & animę fidelis, Christum cordialiter amantis, & ad Deū fontem viuum auidè sitientis.

13. Hi sacri flores, maximè inueniuntur & leguntur in Euāgelicis

cis pratis & hortulis Saluatoris, meditando de gaudijs dominicae resurrectionis, ascensionis, & Spiritus sancti donis; & de miraculis per Apostolos Christi in primitiua Ecclesia, in nomine Iesu gloriose perpetratis. Simili modo, ex speciali deuotione capiuntur flores caelestis laetitiae, in singulis festiuitatibus beatissime virginis Mariae, & aliorum sanctorum natalitijs, quando de ipsis deuotè in Ecclesia cantatur, legitur, & celebratur, & de aeterna sanctorum gloria desideranter cogitatur. Toties namque flores aetherei splendoris, in anima contemplatiua ad Deum suspensa oriuntur, crescunt, & dulcescunt; quoties ex memoria caelestis gloriae mens compingitur & accenditur, & ad praesentiam Christi & sanctorum suspirat & anhelat. Vnde saepe per feruida desideria sursum respicit, & ex intimis praecordijs cum Elia clamat & orat: *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam*; quia melior est dies vna in atrijs tuis, super millia huius vitae gaudia.

3. Reg. 19.

14. Sed rursus considerandum, quod tunc nobiles istae rosae, de corona deuotae animae cadunt, sordescunt, & arescunt, cum in infimis, vanis, & curiosis rebus, mens incipit delectari, aut frivole foris occupatur; & ex quodam torpore pressa, negligit caelestia meditari, omnibus visibilibus praeferenda, & omnibus thesauris mundi meliora. Vnde & beatus Paulus discipulos suos ad florigeram patriam exhortans, ait: *Quae sursum sunt quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quae sursum sunt sapite, non quae super terram. Quare? Quia cito praeterit figura huius mundi; & nihil permanet sub sole, quod potest cor hominis satiare.*

Col. 3.

1. Cor. 7.

Miserationis affectus induendus exemplo Christi.

15. Sunt etiam in hoc virgineo ferto multi pulcherrimi flores, crocei & caerulei coloris, igneam habentes splendorem, aspectu delectabiles, odoratu suaues, tactu lenes & flexibiles. Isti pertinent ad vitam actiuam, & designant compassiuos affectus cordis; ad subueniendum debilibus & infirmis, & dulces sermones ex ore prudentis, ad consolandum tristes & grauatos, ne deficiant in tentationibus & laboribus quotidianis. Sic enim lex Dei praecipit, & charitas fraterna exigit, ut fortis debilem portet, prudens instruat ignarum, mitis compescat iratum, feruidus excitet torpentem, letus consoletur tristem, maturus corripiat dissolutum, discretus refrenet nimium, humilis reprimat superbum, simplex cohibeat curiosum, stabilis retineat vagum, taciturnus increpet verbosum: ut silentio suo aedificet potius audientes, quam verbis effusis. Ex istis croceis floribus, odor suauissimus saepe manat, qui animos debiles spiritalibus fomentis confortat, ut in virtutibus magis proficiant. Hinc est, quod diuus Paulus, multis virtutum floribus ornatus, ad colligendum charitatis flores discipulos hortatur, dicens: *Per charitatem seruite inuicem, quia sumus inuicem*

Ephes. 4.

ezm membra. Et iterum: *Alter alterius onera portate, & sic adim-* Gal. 6.
plebitis legem Christi. Isti flores fraternæ compaſſionis & erudi-
 tionis, inueniuntur plenius in agro dominicæ prædicationis; ſci-
 licet in dulcibus Chriſti ſermonibus & octo beatitudinibus: in
 myſticis parabolis, & iucundis reuelationibus regni cæleſtis; in
 ſignis varijs, ſuper infirmos & obſeſſos: in miſericordia, ſuper e-
 genos & pauperes; in benignitate, ſuper peccatores & pœniten-
 tes; in manſuetis verbis ad duros & peruerſos; in honeſtis mori-
 bus, & humilibus obſequijs, & penurijs rerum coram diſcipulis
 ſuis; in fatigatione teneri corporis ſui, & longa pernoctatione
 in orationibus deuotis, in altis môtibus & locis ſecretis, ad medi-
 tandum de cœleſtibus gaudijs aptis. Ecce, quot ſacri ſermones,
 tot pulchri flores: quot myſtica parabola, tot nobiles roſæ. Et
 quando de regno Dei & Angelis Ieſus loquebatur Apoſtoliſ, tunc
 flores æthereos amicis ſuis oſtendit, in cæli ſecretis. Et quando
 mandatum nouum eis dedit, vt inuicem ſe diligere, atque pe-
 des eorum lauit, tam verbo quàm exemplo eos inſtruendo; tunc
 optimi odoris fragrantiam ex croceis floribus, inter eos diſperſit.

16. O quàm ſtupendam ſignum fecit Ieſus, cùm ſeipſam præ-
 buit omnibus verè humilitatis exemplum? O mirum ſuper om-
 ne mirum, quòd omnium ſanctorum ſanctiſſimus, & omnium
 dominorum altiſſimus, fit omnium ſeruorum ſuorum ſeruus in-
 firmus; quòd ſumma maieſtas inclinauit ſe ſponte, infra homi-
 nes ſimplices & pauperes ſuos commenſales: dicens: *Ego in medio* Luca 22.
veſtri ſicut qui miniſtrat: non enim veni miniſtrari, ſed miniſtrare. &
ego Dominus & magiſter veſter veſtros laui pedes, & vos debetis alter Ioan. 13.
alterius lauare pedes. Quid plus Domine? Alius pro alio orare de-
 bet, exemplo inſtruere, neminem lædere, omnibus benefacere
 velle. Iſti flores fraternæ compaſſionis & piæ ſubventionis, val-
 de ornant coronã virginæ puritatis, & vitam religioſæ cõuerſa-
 tionis: tam in contemplatione cæleſtium ſecretorum, quàm in
 viſitatione languentium proximorum. Tunc enim flores virtu-
 tum inter fratres ſuauius redolent & vberius creſcunt, cùm deuo-
 tus contemplator Angelicos ordines ad horam deſerit; & ad ſer-
 uendum infirmis & egenis lætus accedit, quaſi Chriſtum in præ-
 ſenti videret. Cùm etiam ſtudioſus lector ſcripturarum, aut dili-
 gens ſcriptor librorum, vocatus codicem claudit, & pennam de
 manu ponit, & ad ſonum pulſantis ſtatim ſurgit, & ad chorum
 vadit, aut ad communem laborem conuentus incunctanter pro-
 perat. Tunc noui flores in horto cordis eius, per gratiam ſancti
 Spiritus cum fructibus obedientiæ incipiunt oriri, dilatari, & ma-
 gnificari, & ipſi ad maximum meritum, & pulchriorem coronæ
 ornatum computabuntur. Præcauendum tamen amatori ſolitu-
 dinis,

Humilitas
Chriſti
miraculũ
omnium
maximum.

dinis, & deuotæ meditationis speculatori, à leuitatibus & rumoribus; ne per longas occupationes & superfluas locutiones, perdat suauitatem vnguenti mystici, & saporem mellis extinguat leuis infectio fellis & aceti. Quis enim est tã deuotus in oratione, tam studiosus in sacra lectione, tam strenuus in operatione; qui tam citò se recolligit ab intra, quàm facilè labitur ad extra? Quis tam citò consolidat fracta, quàm facilè frangit aliqua? Quis tam citò immunda lauat, quàm facilè in lutum cadit? Igitur, ô Virgines Christi, ô Religiosi serui Dei, state super custodia cordis & oris vestri: ne corrumpantur sensus vestri, per varia desideria mundi, quæ nihil profunt ambulatibus in eis cum magnis periculis & angustijs. Ecce innumeris fallacijs & laqueis mundus est plenus. Ideoque secundum verbum Christi, oportet vigilare & orare, contra tentationes & tribulationes ab omni parte surgentes; & ad bene agendum non deficere, quamdiu vires assunt, & tempora gratiæ promerenda florent. Non enim est corrigiam calceamenti perdere, gratiam Dei amittere, tempus poenitiæ negligere, dies vanè consumere, & vitam æternam pro modico delectamento despiciere.

Luca II.

17. Recogitate immensam bonitatem Christi, super omne genus humanum; quanta bona fecit, quanta mala pertulit, & quam magna præmia electis suis post huius vitæ certamina promisit. Habete bonam fiduciam in Domino semper, & ad auxilium diuinum in omni necessitate recurrite; & in tempore tribulationis nolite desperare, nec ab oratione cessare. Capiatis notabile exemplum patientiæ & perseueratiæ, de sancta Agnete, virgine Christi & martyre; corpore quidem iuuenula, animo cana: statura paruula, meritis magna: sexu infirma, fide fortissima: vestibus spoliata, virtutibus ornata, quæ vt diabolum & comites eius vinceret, ad Christum deuotis & sedulis precibus conuolabat. Cumque humana rabies non cessaret, sed diabolo instigante igne copiosum pararet, ipsa intrepida manens in medio flammarum, expansis manibus orabat, Christum corde & ore laudabat: atque per martyrij palmam, ad Sponsum suum peruenire optabat, quæ super omnia sincerissimo amore diligebat. Plus enim valuit ingens amor Christi in sola fragili virgine, quàm tyranicus furor armatus gladio & igne. Idcirco speciosissimam hanc auream coronam, cum tribus floridis fertis ornatam, habere meruit. Quia mundum spreuit, carnem domuit, diabolum vicit, tyrannum derisit, præmia calcavit, poenas superauit, & ad Christi gloriam pro Christo moriendo felicissimo fine peruenit. Nunc omnes pariter oremus, & clamemus ad Dominum nostrum Iesum Christum, amatorem castitatis, innocentiæ, & omnis puritatis; vt doceat nos

nos Angelicā vitam in fragili carne imitari: & cum sanctis virginibus, castitatem mentis & corporis, præcipuè amare, venerari, & conseruare. Amen.

Oratio.

18. **O** Dulcissime Domine Iesu Christe, flos omnium virtutū, castissimè amator virginum, fortissime debellator demonum, strictissime extirpator vitiorum, fragilitatem meā propitiū respice: & per intercessionem beatissimę matris tuę virginis Marię, & dilectę spōsę tuę sanctę Agnetis, virginis ac martyris venerandę, auxilium mihi supernę virtutis impende; vt discam terrena cuncta despiciere, & amare cęlestia: vitijs resistere, & tentationibus non consentire; virtutibus firmiter adhærere, honores fugere, delicias vitare, peccata commissa plangere, occasiones malorum cauere, à praua consuetudine abstinere, cum bonis conuersari, & in bonitate perseuerare, quatenus dono gratię tuę merear coronam æternę vitę, cum sancta Agnete & cum omnibus sanctis, æternaliter in regno tuo possidere. Amen.

*Oratio in
memoriã
D. Agnetis.*

Exemplum.

19. **F**RATER quidam domus nostrę, capitis dolorem frequēter patiebatur, & ideo nonnunquam exire chorum cogebatur. Habebat autem specialem deuotionem ad sanctam Agnetem, venerabilem virginem, patronam nostram, multę pietatis dulcedine affluentem. Desiderauit ergo ingenti cordis affectu sacras reliquias eius visitare in Traiecto; quę ibidem in arca argentea, auro tecta, in ecclesia cathedrali sancti Martini honorificè conseruantur. Contigit ergo vt cum Priore suo pergeret, ad præfatum summę reuerentię locum visitandum: & veniens ad præfatę cathedralis Ecclesię aulam, multis sanctorum reliquijs decenter ornatam, petijt à custode sibi ostendi beatissimę Agnetis arcam, ob deuotionis suę instantiam diu desideratam. Tunc sanctarum reliquiarum custos ait: Non facilè licet mihi reserare preciosam sanctę Agnetis arcam: sed libenter vobis antiquam almę virginis capsulam ostendam, in qua sacrę reliquię eius diu requieverunt, ad Dei laudem & gloriam. Quod frater audiens lætatus est & consolatus, expectans honorabilem sibi loculum præsentandum. Quo viso & aperto inclinauit se reuerenter: & osculans sanctum scrinium, intromisit caput suum confidenter, sperans sibi auxilium meritis sanctę Agnetis affuturum inhesitanter. His igitur actis, maximas gratias egit Deo, & sanctę Agneti virgini, quod patentibus oculis suis hæc meruisset intueri. Qui ex hoc tempore & deinceps à pristinis doloribus releuatus est, non solum in corpore, sed etiam ampliori deuotione profecit in mente; atque reliquum vitę suę tempus iucundo

aiucundo & felici agone in feruore spiritus bene terminauit.

2. *Aliud exemplum.*

20. **A**LIVS quidam frater, cum in profesto sanctę Agnetis ad refectorium legisset, accidit ei improuisę, quod postea solus comedens, os piscis in ore eius frangeretur; & palato tam fixo inhareret, ut acumen eius nec extrahere nec expuere tunc valeret. Quapropter contristatus valde, & timens periculum vocis ex hac læsione sibi imminere, expectauit patienter horam vespertinam, de sancta Agnete solemniter in choro decantandam. Cumque cantor responsorium, Pulchra facie, altius incepisset, & conuentus chori latis vocibus, ad honorem sanctę Agnetis, residuum prosequeretur, deuotę cantando & laudando; cępit frater læsus pariter concinere, & sanctam Agnetem dilectam & benignam patronam suam suppliciter inuocare; ut in ea hora sibi subueniret, & de ista læsione liberaret. Et, o mira Dei clementia, & quam ineffabilis virtus eius & potentia, qui non deserit sperantes in se, de quacumque tribulatione clamauerint ad eum. Statim namque, cum hæc verba cum conuentu caneret; (Intercede pro omnibus nobis,) sensit quendam pruritus in palato gutturis, cępitque parum tulsire, & in instanti cum salina oris exspuit aculeum piscis, sine dolore sui gutturis. Tunc alacer effectus, gratias egit Deo, & sanctę Agneti virgini, quod tã citò meruisset exaudiri & curari. Finitis autem vespers, mansit silenter in choro, prosternens se humiliter super scabellum pedum suorum, osculando pauimentum asserum ex intimo cordis affectu: congratulans in secreto, de tãto beneficio meritis sanctę Agnetis sibi collato. Deinde magis volens certificari de presenti facto, quęsiuit aculeum piscis ex ore proiectum, & inuenit eum in arena prolapsum: Quem secum tollens ad cellam, posuit iuxta sanctę Agnetis imaginem; ob eius specialem dilectionem perpetuę recolendam. Cuius sacro patrociniõ pius Dominus ab omni periculo nos semper & vbique dignetur custodire, & in bona conuersatione cum omnibus nobis in oratione commendatis conseruare. Amen.

3. *Exemplum aliud.*

21. **F**VIT in ciuitate Svvollesi ciuis quidam, Hermannus de Oeuer nominatus, diues & honestus, pius & misericors super pauperes, atque in hospitali sancti Spiritus, fidelis infirmorum & egenorum procurator. Hic, quadam turbatione orta in ciuitate contra eum & quosdam conciuēs eius, confugit ad monasterium nostrum, in monte sanctę Agnetis virginis, hospitandi gratia. Qui pro sua probitate & mansuetudine susceptus est, & benignę tractatus cum multa charitate & fraterna beneuolentia.

Modico

Modico autem tempore transacto, didicit Confiteor legere, & sacerdoti ad Missam ministrare, licet iam senex esset, & literas penitus ignoraret. Quod cum tanta diligentia & deuotione fecit, ut alijs aliunde occupatis, sæpè bis vel ter vno die sacerdotibus ad Missam libenter & alacriter ministraret. Siquidem venerabili patri nostro VVilhelmo Vormken, tunc temporis Priori domus nostræ, speciali amatori sanctæ Agnetis, frequenter infra summam Missam choro canente, ipse retro in Ecclesia superpellicio indutus, magno cum affectu ministravit.

Accidit autem quadam vice, ut ipse quasdam pecunias ex cella, in qua morabatur, perderet: de quibus vehementer doluit, mirans quis hoc fecisset: (nondum enim sua resignauerat, sed sicut hospes & amicus fidelis inter fratres in ambitu claustrum habitabat.) Nam infra meridianum prædium, quidam alienus & ignotus, latenter per fenestram apertam, cameram eius intrauit, & quantum sibi placuit, furatus est, & citò recessit. Prandio itaque facto, cum Hermannus post gratias dictas cellam suam intraret, pecunias suas querens non reperit: & satis contristatus, vni conuerforum fratri Ioanni de Eme, sibi familiari, cōquerendo dixit; O bone dilecte frater Ioannes, sunt hîc fures in domo? Qui ait: Non utique, bone Hermanne. Tunc ille furtum sibi iam factum reuelauit, dicens: Perdidi pecunias, quas habui in cella, & modò infra prandium sunt secretè furatæ. Cui frater Ioannes, consolando tristem respondit: Non cogites bone amice, quòd aliquis fratrum nostrorum, aut ex familiaribus domus huius, hoc fecerit. Sed fortè aliquis extraneus hospes, qui hortum pomarij intravit, tentatus hoc egit; sicut quandoque præteritis temporibus experti sumus, vestibus occultè furatis. Audiens autem hæc venerabilis Pater & Prior noster VVilhelmus cōtristatus est valde; & omnes fratres de damno boni viri ex confusione furti doluerunt. Tunc quidam fratrum nostrorum, ipsi magis familiares, consolando & ad patientiam hortando dixerunt ei: O Hermanne charissime, sitis modò patientes in isto: quia fortè Dominus Deus noster non vult, quòd occupetis amplius cor vestrum cum pensuistis istis. Faciatis ergo nunc de necessitate virtutem: & offeratis eas Deo & sanctæ Agneti, pro salute animæ vestræ: Et si postea contingeret vos iterum eas acquirere, quòd non velitis inde aliquid retinere: sed ad cultum Dei & ministerium sanctæ Agnetis, omnia prouenire debeant. Fecit bono animo & pia intentione, quod consultum est; vouens sponte omnia Deo plenè, & beatæ Mariæ Virgini, & sanctæ Agneti patronæ Ecclesiæ nostræ, breui tempore consecratæ. Igitur oblatione ista votiua consummata, venit post triduum nuncius bonus de Syvallis, missus

à do-

à Domino Ioanne Haerlem, tunc rectore deuotarum sororum Beguinarum, dicens: Fratres non sitis solliciti & tristes de pecunijs perditis, citò eas recipietis, Deo fauente. His auditis gauisus est Hermannus, & cum eo Prior noster, & totus conuentus. Quis autem fuerit iste fur & raptor, clericus an laicus, hucusque nescitur. Nam speratur, quòd pœnituit, & domino Ioanni secretò, vt ad monasterium omnia remitteret, supplicauit, quòd etiam tacito nomine fideliter fecit. Empta sunt autem & parata de pecunijs illis receptis, ad sancta Agnetis honorem, duo ornamenta sacerdotalia, & calix vnus argenteus deauratus, titulo Hermanni de Oeuer sub pede calicis inscripto.

4. *Aliud exemplum.*

22. **Q**UIDAM frater domus nostræ, celebrans in domo capituli in altari sanctæ Agnetis virginis, diabolo insidiantè subito tentatus est in Missa de fide & sacramèto corporis Christi, in quo sapius habuit cõsolationem & deuotionem magnam. Sentiens ergo grauem influere quæstionem, conuertit se citò ad piùm Dominum Iesum, cum gemitu & recta fidei intentione orando. Moxque audiuit diuinum responsum intus sibi dictũ: Crede sicut sancta Agnes, Cæcilia, Barbara, & aliæ sacræ virgines crediderunt: quæ pro Christo passæ sunt, & de nullo verbo in fide dubitauerunt. His auditis cessauit tentatio, & quæstionis dubitatio. Et sapius postea contra diabolicam immisionem hæc verba reuoluit: Crede sicut Agnes, Cæcilia, & Barbara, & nunquam errabis in fide Catholica. Nam tot sunt testimonia vera, quot sunt sancta verba in Biblia.

5. *Exemplum aliud.*

23. **A**LIVS etiam quidam de fratribus nostris infirmus, in eodem loco & altari ex deuotione cõmunicauit: qui diu baculis se sustentans, curuus incedere solebat. Sed post celebrationem Missæ, virtute Christi & meritis sanctæ Agnetis, sic cõualuit, vt baculos suos post Missam ibidem relinqueret, & postea ad chorũ & conuentum lætus & rectus transfret. Mirante autem quodam fratre de isto facto, sciscitari piè cœpit, quid ægrotus egerit, & infra Missam cogitauerit. Respondit sanatus: Cogitauit & reuoluit verba sancti Euangelij, Luca referente de Domino nostro Iesu Christo: Et omnis turba querebat eum tangere, & virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Bona ergo fides & virtus Sacramenti, cum precibus sanctorum, sanare adhuc possunt mente & corpore debiles, vt fiant feruentes in amore Dei, & ad omne opus bonum promptiores, & suis Prælati sine mora obedientes. Hæc sunt æternæ salutis miracula, quæ adhuc frequenter operatur Christus cum deuotis mira clementia.

6. *Aliud*

6. *Aliud Exemplum.*

24. **A**ccidit quodam tempore in quadragesima, quòd quidam frater rogatus fuit celebrare Missam manè circa horam quintam, pro hospitibus & tota domus nostræ familia: sicut confectum est fieri pro bona custodia laborantium in officiis, & pro itinerantibus in via propinqua vel remota. Frater autem ille piè annuit, & ex charitate libenter fecit, pro quo rogatus fuit. Erat tunc festum sancti Gregorij Papæ, quem frater speciali affectu diligebat; quia in eius festo, scholas ad discendum alphabetum, cum aliis pueris primitus intrauit. Cum ergo accessisset ad altare, cœpit cogitare qualem Missam vellet legere, de ieiunio vel de S. Gregorio. Statim venit ei ad mētem: Tu nondum legisti Missam in hac hebdomada de sancta Agnete, pro speciali causa tibi commissa. Lege ergo modò de sancta Agnete, cum collecta de sancto Gregorio, & postea cantabis Missam de eo in choro, cum toto conventu, corde iucundo. Fecit sic in nomine Domini cum bona fiducia, soluendo vota sua de sancta Agnete patrona nostra, Christo summè dilecta. Omnibus igitur in ecclesia ferè congregatis & Missam audientibus, contingit periculum incendij in domo agriculturæ nostræ, nemine adhuc sciente. Sed pius & misericors Deus optimè providit, quòd incendium citò extinctum fuit. Nam laicus quidam donatus noster Matthias nomine, post elevationem de ecclesia exiens supervenit, & fomitem ignis extinxit. Quod meritis sanctæ Agnetis confidimus ascribendum, de qua tunc specialiter legebatur Missa, ad rogandum pro pia causa Dominum. Deus enim, qui beatam Agnetem in medio flammaram, expansis manibus orantem, illasam conseruavit: ipse illo die domum nostram cum omnibus suis utensilibus incombustam, precibus & meritis eius, clementi bonitate custodivit. Vnus enim laicorum ad audiendam Missam, cum aliis intrauit ecclesiam, & neglexerat sub tecto domus lucernam extinguere; quæ combusto ligamine, cecidit super segetes ibi iacentes, & accendit. Sed pius Dominus omnia videns, & inopum preces misericorditer attendens, huic periculo per alium (ut prædictum est) tempestiuè subuenire concessit. Audiens autem deuotus & prædilectus Pater noster, frater Theodericus Cliuis, tertius domus nostræ Prior venerabilis, periculum incendij accidisse, & Dei gratia citò cessasse, primò satis expanit, nec mirum. Deinde consolatus est, & gratias egit Deo, quod tam graue periculum non processit, sed repente dissipatum fuit. Cum ergo tumor incendij ad aures aliorum peruenisset, frater, qui de sancta Agnete missam eodem die celebravit, secretè ad Priorem patrem suum accessit, & humiliter ei indicauit: Dilecte Pater, gratias

agamus Deo & sanctæ Agneti patronæ nostræ; quia Missa de ea hodie lecta fuit pro speciali causa: & spero, quod fideliter pro nobis oravit, & ab incendio isto nos Dominus liberauit. Tunc bonus pater & pius pastor, congaudens magnificè, utpote castus amator sanctæ Agnetis, iniunxit speciales orationes fratribus; atque largiores eleemosynas distribui iussit pauperibus, pro tam euidenti protectione ab incendio præfenti, & ab omni malo futuro, Amen.

Aliud Exemplum.

25. **V** Ir quidam furatus est equum, ex pascuis monasterij nostri montis S. Agnetis, quem secum duxit ultra milliare à monasterio nostro situm: putans se esse securum, & ad propriam domum cum præda prosperè rediturum. Veniens ergo ad villam quandam, ligauit equum cum resticulo ad stipitem cuiusdam sepi in biuio, & intrans hospitium sedit ibi ad bibendum, & modicè quiescendum. Interim verò equus solus foris stans, & nullum adesse videns; quodammodo impatienter motus, quòd in loco alieno esset, & à domo suæ habitationis violenter abductus, cœpit caput suum frequenter hinc inde agitare & pedibus calcitrare. Et tandem lorum, quo ligatus erat, hac illacque distraxit, donec penitus solueret ligaminis nodum. Cumque se liberum & enodatum iam sentiret, & sessorem suum diu expectando non perciperet: & quia naturale est animali ligato diligere libertatè, & ad suum tendere stabulum consuetum, statim vertit caput suum ad viam rectam, qua venerat; & solus (Deo ducente) fortiter currens, ad portam monasterij saluus peruenit. Ibi que morosè stans & expectans in loco sibi noto, à portario & colono nostro bene cognitus est & latanter introducitur, de quo Deus æternaliter sit benedictus. O beatissima Agnes semper honoranda, cuius hoc meritis deputamus; quia in multis necessitatibus nostris tua patrocinia experti sumus. Ideoque Christum in te prædicamus, & deuotè inuocamus & laudamus: gratias agentes Deo semper, pro omnibus bonis suis misericorditer nobis sæpè collatis, Amen.

IN DEDICATIONE ECCLESIAE.

SERMO XXVIII.

De quinque luminaribus Templi.

Matth. 21.
In festo
dedicationis
Ecclesie
sermo.

1. **D** Omus mea, domus orationis vocabitur, dicit Dominus. Dilecti fratres, hodie est solennis festiuitas dedicationis ecclesie nostræ, quæ ab omnibus in hoc loco habitantibus debet deuotè & iucundè celebrari: & mentes celebrantium, ad superna Angelorum gaudia incitare. Ad hoc enim omnis ecclesia construitur & dedicatur; ut in ea diuinæ laudis obsequia agantur: & orationes fidelium in loco sancto citius & plenius à Deo exaudiri mereantur.

tur. Valde autem ecclesia Dei ornatur & illuminatur, si hæc quinque seruitia in ea seruantur; & tâquam cæli luminaria, vt in templo Dei luceant, sollicitè custodiuntur. Primò, inter cætera diuini cultus obsequia emicat, & domum orationis illustrat, atque ingredientibus ecclesiam ad orandum excitat, & in diuino amore corda fidelium accendit; cum sacerdotes sacris vestibus induti, ad altare reuerenter accedunt, Missas deuotè celebrant; & pro se & communi populo sacrificium Deo summè placitum offerunt, & piè intercedunt.

Templo
Dei quin-
que sunt
ornamen-
to.

2. Secundò, domum Dei præcipuè ornat & illuminat chorus clericorum, cum quotidie horæ canonicæ ab ecclesia institutæ, à clericis & religiosis personis; temporibus suis debite persoluuntur: & omnia cantanda & legenda ad honorem Dei, modestè & honestè sunt & complentur, & omnis leuitas, strepitus, & confusio, pro posse strictè vitantur.

3. Tertio, domum Dei maximè ornat & illuminat, cum verbum Dei, frequenter à sacerdotibus, pastoribus, & doctoribus; populo Christiano, regibus & principibus, senibus & iuuenibus, paruulis & magnis, strenuè prædicatur; & quasi tuba cælesti, ne peccent, supplicis terrentur: & ne desperent, æternis præmiis consolantur. Magna enim præmia habebunt sancti sacerdotes & prædicatores, qui vita & doctrina multos erudiunt, & ad virtutes frequenter admonendo trahunt & accendunt. Vnde de sancto patre nostro Augustino glorioso sanctæ Ecclesiæ doctore legitur & cantatur, quod verbum Dei vsque ad ipsam suam ægritudinem, imprætermisè, alacriter & fortiter, sana mente sanoque consilio, in sancta Ecclesia prædicabat. Qui Deo auxiliante diu vixit in virtute, pro multorum salute scribens libros, & docens inscios, sanctam Ecclesiam multitudine librorum suorum magnificè ditauit, ornavit, & illuminauit. Quem, ob meritorum suorum dignitatem, laudare oportet, & filiali amore semper honorare & suppliciter exorare: vt recto itinere eum sequi valeamus ad Christum regnantem in cælis; quem tam ardentè amauit & laudauit in hymnis & psalmis, dum esset in terris.

4. Quarto, domum Dei profectò ornat & illuminat frequens visitatio Ecclesiæ ad audiendum verbum Dei, & ad custodiendam legem vitæ & disciplinæ, perducentem ad patriam claritatis & pacis æternæ. Qui enim ad cælestis regni gaudia post mortem peruenire feliciter desiderant, modò dum sani sunt & viuunt, debent domum Dei frequenter visitare, & prædicationem libenter audire, cõfessiones sapè facere, indulgentias quærere & impetrare. Tempus breue est, & incerta mortis hora. Qui ergo modò non poenitet, nec se emendat, post clausum ianuam foris stabit, & misericordiam

ricordiam non impetrabit: clamabit dolens, nec exaudietur plorans. Beatus populus & laudabilis nimis, qui relictis vanis spectaculis, properat tempestivè ad domum orationis & prædicationem diuini sermonis; gratias agens Deo de beneficiis acceptis, atque pro futuris amplius orans. Pulchrum spectaculum, videre templum Dei fidelibus vbique repletum, & forum à negotiis seculi esse quietum.

5. Quintò, Ecclesiam Dei ornat & illuminat, frequens & communis oratio multorum, tam cleri quàm totius populi Christiani ad Deum instanter supplicantis, pro diuersis causis & necessitatibus omnium indigentium, sanorum & infirmorum, viuorum & defunctorum. Ista quinque luminaria sunt valde necessaria & vtilia, in omni ecclesia, quæ domum orationis optimè ornant: & tanquam quinque ardentes lampades templum Dei illuminant, & rectam viam ad supernam Hierusalem & cælestem mansionem demonstrant. Vbicunque ergo in ecclesia ista, deuota & sancta officia debitis temporibus reuerenter & diligenter fiunt; ibi Deus habitat, ibi præsidet, docet & gubernat, sicut in Apocalypsi beatus Ioannes ait: *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum illis.* Omnibus igitur tumultibus & fabulis cum iocis exclusis, nil aliud in domo orationis & loco sancto fieri decet & debet, nisi quod Deo maximè placet & proximos ædificat, & ad diuinum officium specialiter pertinet.

Apo. 21.

6. Quæ ergo ad deuotionis gratiam, & ad canticorum dulcedinem, & verborum intelligentiam iuuant, hæc corde pensare debent, & læto ore ad laudem Dei proferri. Omnia vitiosa & otiosa colloquia vbique vitanda sunt: sed præcipuè tamen in templo Dei, in aula summi Regis, in sanctuario Spiritus sancti, in conspectu angelorum & cælestium ciuium supernorumq; spirituum præsentia Summè igitur venerabilis est locus iste, à Deo ab æterno præuisus, & ad seruiendum ipsi cum eius ministris & sacris vasis, electus & deputatus; & in tempore præfinito per manus Pontificis, cum multis sanctorum reliquiis, consecratus & ornatus. In quo quidem loco humana iunguntur diuinis, ima summis, terrena cælestibus per sacramenta Christi, quæ ibidem tractantur & celebrantur à sacerdotibus in Missis.

7. Quod agunt sancti Angeli in cælis, hoc etiam agere debent fideles in terris: scilicet laudare & benedicere Deum totis viribus, & magnificare cum præ omnibus Sanctis & creaturis, pro donis & beneficiis suis. Et si non tanta dignitate & alacritate sicut Angeli, tamen pro posse suæ infirmitatis quilibet debet niti facere & aptare se, vt Deum perfectè cum angelis semper laudet, super omnia amet, & in omnibus benedicat. Si non potes labijs
oris

In templo
Dei faciat
quisque
quod pos-
sit.

oris resonare, debes suspiriis cordis ad Deum clamare. Si fueris raucus vel dissonus, noli cessare à laudibus, nec te subtrahere à diuinis officiis: sed ausculta, quid cantatur & legitur ab aliis, & congaude bene cantantibus. Si non vales tam pulchrè cantare sicut alauda & philomela, canta & lauda lugubre sicut corui & rana in palude: qui cantant sicut Deus dedit, & natura concessit. Noli extolli monedula de clamore vocis, quia nescis quamdiu durabis, & altè cantabis. Vox quippe humilis & contriti cordis, bene sonat in auribus Dei omnipotentis, omnia audientis. Canta & lauda Deum, in voce exultationis, memor tamen propriæ vilitatis, cum timore futuræ tribulationis. Canta humiliter cum sancto Dauid in Psalmo: *Latetur cor meum, vt timeat nomen tuum Domine.* Quis sicut Dauid fidelis, in omnibus pergens ad imperium regis: qui miles fuit in die fortiter bellando, monachus in nocte alacriter surgendo, & deuotè orando?

8. Si non potes cum sancto Ioâne Euangelista, sublimia & diuina contemplari, prociide cum Maria Magdalena ad pedes Iesu humiliter veniam petendo, & pro peccatis lachrymando, vt dimittantur tibi etiam peccata multa, quibus Deum sæpè offendi-
sti. Si non vales cum sancto Paulo ad tertium cælum euolare, maneat cum eo apud Iesum Christum crucifixum; non in carne gloriando, sed carnem cum vitiis & concupiscentiis suis crucifigendo. Si non habes alas Aquilæ volantis ad cæli sidera, habeas pennas simplicis columbæ nidificantis in petra, meditando quotidie sacrosancta Iesu vulnera. Plus enim sanctitatis & dulcedinis inuenit humilis Franciscus in passione Christi, quàm subtilis Astronomus in speculando sidera cæli. Relictis ergo curiosis & infructuosis rebus, stude in vita & in passione Christi, & proficiet tibi magis, quàm omnes artes mundi. Si vis consolari cælitus, fuge homines & sæculi rumores. Esto libenter cum Domino solus, & quære solatium intus in deuotis precibus & meditationibus sanctis. Nihil salubrius, nihil iucundius & dulcius, quàm Deum laudare in hymnis & psalmis, & habere cor sursum cum Angelis in cælis, infirmis neglectis. Talis dicere potest in raptu spiritus: Memor fui Dei solius, in iubilo cordis. Verè Dominus est in loco isto: non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli. Aperite mihi portas Angeli sancti, & laudabo vobiscum nomen Domini Dei mei, in seculum seculi.

9. Vt autem illi, qui scienter cogitat vana inter diuina, & iniuriosa reuoluit mente peruersa. Vt, qui idola imaginatur immunda, & negligit preciosa Christi vulnera, nec inferni timet pati tormenta. Vt, qui ibi tacet & dormit, vbi vigilare & orare deberet. Vt pigris & dissolutis, & tardè venientibus; qui vagis oculis

*Psal. 85.
1. Reg. 18.
Dauid rex,
miles &
monachus*

Luca 7.

1. Cor. 12.

Galat. 5.

In oratorio nihil aliud quàm oretur.

parietes aspiciunt, & dulces psalmos non aduertunt. Væ, qui de cibo & potu frequenter cogitant, & de pœnis animarum in purgatorio parum pensant, & raro plorant. Si quis ibi fuisset per horam, nunquam sentiret in choro tœdium, nec in ieiunio tristitiã, nec in labore grauedinem. Benedicti omnes religiosi & deuoti serui Dei, alacres in diuinis, studiosi in libris legendis & scribendis: qui se & alios compefcunt à verbis leuibus, & fideliter orant pro benefactoribus suis, & omnibus tribulatis & tentatis; quorũ magnus est numerus, Deo melius quàm hominibus notus. Quicumq; ergo gratus & fidelis fuerit in modicis & præsentibus donis, dignus erit ampliora recipere à Deo in cœlis. In diuino officio negligenter aliquid agere, impunè non ibit. Caueat & timeat, ne eleemosynæ clament contra vos; quia malè sunt expensæ, & horæ negligenter sæpius lectæ & perfolutæ. A quibus malis Iesus Christus nos liberet, omnes offensas nobis dimittat, & ad cœlestia regna, post huius vite pericula, feliciter perducatur, Amen.

S E R M O X X I X.

De ornamentis & moribus ministrorum, in templo Dei.

1. Mach. 4.

1. **O** Rasauerunt faciem templi coronis aureis, & dedicauerunt altare Domino; & facta est letitia magna in populo. Dilecti fratres ista leguntur Machabæorum libro primo, de templo Dei renouato, & cantantur etiam à nobis in Ecclesia, tempore consueto. Sicut ergo illi antiqui sancti fuerunt alacres & deuoti in templo materiali, laudando Deum in hymnis & organis, pro victoria data eis de cœlo contra aduersarios, ita & nos multo deuotiores esse debemus regratiando Christo, qui nos eripuit de tumultibus seculi, & laqueis diaboli; & dedit spem perueniendi ad festiuitatem cœlestis Hierusalem, & ad dedicationem templi immaterialis, in quo habitat Deus cum omnibus sanctis suis. Quaratis in litera spiritualem sensum, & in cera mel absconditum; & delectetur anima vestra in Deo viuo, & in omni verbo quod procedit de ore Dei, sicut angeli & omnes sancti in calo. Tunc enim poterit anima vestra per scalam sanctorum verborum, ad alta cœlorum ascendere: quando negligit exteriorem ornatum attendere; & ex intimis præcordiis recordatur Domini Dei sui solius, quantum datur ipsi sapere ex gratia supernæ visitationis, in statu humane fragilitatis.

Mysticè
quæ ad tē-
plum Dei
spectant,
describit.

2. Fratres, ibi est magna festiuitas dedicationis Ecclesiæ, vbi est puritas innocentis vitæ, libertas bonæ conscientiæ, iucunditas spiritualis lætitiæ, prædicatio S. doctrinæ, observatio regularis disciplinæ, recordatio regni cœlestis, obliuio omnis gaudij secularis. Ibi est vera pulchritudo templi, & ornatus ecclesiæ, cum ramis & floribus bene redolentibus; vbi est vera contritio cordis,
humi-

humilis confessio oris, & digna satisfactio pro peccatis commissa. Ibi est lata dedicatio noui altaris, vbi est nouus feruor deuotionis, cum gratiarum actione in iubilo cordis pro beneficiis acceptis. Nemo vacuus apparere debet in conspectu Domini, sed semper aliquid offerre in altari ad honorem Dei. Ille vitulum offert & hircum, qui carnis petulantiam frangit per ieiunium. Ille bouem mactat & taurum, qui superbiam mentis & duritiam proprii sensus, redigit ad nihilum per humilitatem & sapientis consilium. Ille agnum immaculatum Deo dignum offert, qui passionem Christi quotidie deuotè commemorat, & se ei per patientiam & mansuetudinem conformat. Ille arietem immolat, qui totam virtutem & fortitudinem suam Deo ascribit, & nil boni sibi attribuit. Ille renes, cor & pectus in altari cremat, qui omnes carnales affectus, sancti Spiritus feruore refrenat. Ille columbam offert, qui simpliciter ambulat, & de alienis rebus tacet; qui cum dolentibus gemit, & pro sibi contrariantibus orat. Ille turturem Deo offert, qui castitatem diligit & solitudinem quærit: & cum solatium terrenum perdit, ad cœleste palatium liberius volat.

3. Ille passerem immolat, qui à garritu verborum inutilium abstinere, & in secreto cellæ solus residet; vt maiorem pacem habeat, & nulli onerosus loquendo existat. Ille verò faciem templi coronis aureis ornat, qui præclara gesta sanctorum libenter legit, scribit, & prædicat; & ad incitamenta virtutum, eorum præmia aliis denunciatur, ne in tentationibus deficient. Ille aureos clypeos in Ecclesia pro ornatu suspendit, qui veteris & noui Testamenti Patres, quantis virtutibus fulgeant, proximis suis ad ædificationem narrat: Qui Martyrum certamina, ad tolerandum aduersa recitat; labores Confessorum ad abstinendum commemorat; trophæa virginum ac viduarum continentiam, ad castigandum corpus beatificat; libros doctorum & sermones prædicatorum, ad studendum, legendum, scribendum, dignè commendat, & aliorum bona opera, ad laudem Dei & decorem sanctæ Ecclesiæ replicat & expandit. Ille pulchras imagines pingit & ornat, qui vita & moribus proximum ædificat. Ecce tot aurea scuta fulgent in Ecclesia, quot sunt sanctorum nomina, quot festa, quot sacra verba, quot bona videmus exempla.

4. O quàm magna festiuitas celebratur, in dedicatione ecclesie triumphantis; vbi omnibus deuictis hostibus, cuncti simul gaudent sancti cum Angelis, amicti stolis albis, & coronati coronis aureis nunquam perituris. Ibi quippe æterna laus & gloria, sine cessatione mansura. Ibi vox dulcis sine rancore, cantus altus sine labore, pax ingens sine timore, lætitia sine mœrore, amor sine inuore, scientia sine errore. Ibi abundantia sine defectu, dignitas

Felicitas
in cœlesti
Hierusalém
quanta.

sine despectu, sanitas sine interitu, iucunditas sine fletu, securitas sine metu, voluptas sine vitio, satietas sine tædio, claritas sine nubilo, veritas sine ambiguo, puritas sine piaculo, libertas sine obstaculo, conscientia sine scrupulo, summa felicitas sine termino, omnia bona in Deo. O quàm festiuè gaudent ibi sanctorum animæ, à vinculo corporis absolute, ab omni labe peccati purgatæ, Deo intimè coniunctæ, sine medio vnite, per ambitum cæli volantes liberè, canentes & gratias agentes Deo lætissimæ: *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.*

Psal. 123.

5. Quoties ergo adest aliqua festiuitas sanctorum in ecclesia, recordari debemus qualis & quanta sit in cælesti patria, & despiciere omne, quod delectat in hac vita. Beati religiosi, qui à secularibus turbis remoti, à tēporalibus curis liberi, à passionibus tranquillè, ad cælestia oculum mentis dirigunt: & præ dulcedine amoris intimi, quem sentiunt, dissolui & esse cum Christo concupiscunt. Beati, qui ad cælestem dedicationem & ad cœnam agni vocati sunt: & ita se student præparare, vt cum electis digni sint intrare. Vox vera: Nemo potest hîc gaudere cum seculo, & postea regnare cum Christo. Amœna prata, stultos ducunt ad hospitia praua. Et qui modò delicias & honores semper quærunt, post breue gaudium inuenient æternum ignem & luctum.

Phil. 1.

Apoc. 19.

In profanantes festa.

6. Heu miseri & insensati amatores seculi, qui festa Christi & Sanctorum honores in conuiuia ciborum & ludos cōuertitis, vbi manebitis? Vt vobis, qui Iesum deseritis, & mundum requiritis: Sanctos negligitis, & vagos ac lubricos vobis associatis: Angelos offenditis, & demones lætificatis. Væ, qui simplices deridetis, & fallaces commendatis: rosas virtutum conculcatis, & spinas peccatorum colligitis: præsentia bona aspicitis, & futura mala non præuidetis, nec timetis. Cur stulti vosipsos decipitis, & ad rectam viam non reditis? Timete Deum, nequando irascatur Dominus, & pereatis citò de terra cum impiis: & recipiatis infernum pro deliciis, quas amastis. Dignus est enim operarius mercede sua, siue bonum, siue malum fecerit in hac vita.

7. Habet etiam felix & sancta mater ecclesia, pro magno solatio & decore domus Dei, multa sanctorum corpora in bona custodia, omni honore digna. Ad quorum aspectum, multi fideles excitantur sæpe ad amorem Dei & fletum, desideranter petentes quotidiana suffragia: vt per eorum sancta merita mereantur peruenire ad gaudia æterna. Quæ est enim Ecclesia vel capella tam pauper & modica, quæ non habet vel procurat habere aliquas sacras reliquias, pro ornatu oratorij sui, ex deuotione erga animas Sanctorum regnantium cum Christo in gloria? Nam sacra ossa sanctorum humiliter venerari, Christum est honorare; in quibus habita-

habitavit Spiritus sanctus: à quibus victus est mundus, & diabolus per fidem Christi confusus. Sperandum igitur indubitanter, quòd libenter orabunt pro nobis amicis suis in terra degentibus, quos viderint in oratione ferventes, & oculos crebrò ad cœlos cum gemitu levantes, & omnia propter Christum ex animo relinquentes.

8. Iuvat etiam non modicum infirmos animos ad lætitiã cordis, si in festis, melioribus vestibus & cappis, sacerdotes & ministri induantur, pro diuino officio decentius celebrando. Si floribus & frondibus altaria & loca sacra adornentur; quatenus per externa signa, torpentium corda ad meditandum cœlestia bonacitiùs accendantur. Nihil tamen in his caremoniis, cultibus, & ornatibus, inaniter pro humana laude & propria complacentia fieri debet; ne Deus, qui corda humilium respicit, vanis clamoribus & vagis moribus offendatur: ne festum temporale in vitium animæ ex aliqua leuitate aut curiositate conuertatur. Non enim est speciosa laus in ore superbientis, nec placent Deo labia sonora, vana gloria fœdata, vel discordi voce prolata. Dicat ergo grates Deo omnis deuotus orator, iubilet Domino laudes omnis ardens amator, cantent & laudent Deum omnes animæ sanctorum cum Angelis in cœlo, cantent & laudent Deum omnes Ecclesiæ terrarũ cum fidelibus in hoc mundo, dicētes: Te decet laus & honor Domine, pro tua maxima dignitate, in secula seculorũ, Amē.

SERMO XXX.

De quatuor conditionibus, ad ædificationem & decorem domus Dei pertinentibus.

1. **D**omum tuam Domine, decet sanctitudo, in longitudine dierum. *Psal. 92.*
Dilecti fratres, sitis circumspecti & custoditi in omni loco & tempore, maximè autem in Ecclesia, in choro, & in diuino officio, vbi à multis potestis considerari. Vos estis templum Dei, *2. Cor. 6.* vos estis domus Dei, vos elegit Deus in hæreditatem sibi, quibus promisit dare regnum Dei. Notate ergo conditiones quatuor, ad decorem domus Dei pertinentes, & ad sanctitatem veræ religionis perducentes. Omnis bona domus debet habere fundamentum firmum, parietes rectos, fenestras claras, & tectum integrum.

2. Primò, debet domus animæ nostræ habere fundamentum profundæ humilitatis, ne totum ædificium cadat ab alto clatioris, in barathrum æternæ damnationis. Idcirco multi ceciderunt de statu religionis, in varias tentationes diaboli & vitia carnis; quia non habuerunt nec steterunt super firmum fundamentum veræ humilitatis, quæ hominem custodit ab innumeris diaboli insidiis & casibus. Felix anima, quæ honorem temporalem non

Quatuor ad sanctitatem veræ religionis perducent. Humilitas, ædificij spiritalis fundamentum.

appetit, sed omne commodum pro posse vitat, & despectum pro maximo lucro reputat. Dixit quidam deuotus: Qui me laudant, sapè decipiunt; & qui me vituperant, bonum mihi sapè faciunt. Vnde Dauid sanctus orat: *Non veniat mihi pes superbia.* Quare? Ibi enim ceciderunt qui operantur iniquitatem; expulsi sunt, nec potuerunt stare. Et quare non potuerunt stare? Quia superbi fuerunt, & Deo gratias non egerunt. *Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Nemo quippe secure & iuste laudatur, nisi verus humilis: cui sordescit mundus, & omnis gloria eius. Qui ergo vult bene & firmiter stare, fundamentum humilitatis teneat, ab humilitate non recedat, quantumcunque laudatus fuerit & honoratus. Caueatis fratres, ne totum præmium laboris vestri perdati per superbiam & vanam hominum laudem; ne cum diabolo cadatis in damnationem & ignem æternum. Transiit citò, tanquam fumus omnis delectatio carnis, omnis honor & gloria temporalis, sed non citò transiit poena infernalis, immo in æternum durabit ignis ille sulphureus, impiis præparatus.

Quatuor
Euāgelia,
quatuor
sunt pa-
rietes do-
mus Dei.

3. Secundò, debet domus animæ nostræ habere quatuor parietes rectos & firmos, sursum erectos & coniugatos, non de curuis lignis & asseribus ruptis, sed de lapidibus preciosis, artificiosè quadratis & bene politis. Hi sunt quatuor sancta Euangelia, de incarnatione Christi veraciter conscripta, toti mundo ad rectè credendum, & iustè ac piè viuendum, salubriter destinata. Isti parietes sunt sicut muri fortissimi, & sicut turres Hierusalè cum propugnaculis suis; qui cadere non possunt, nec in æternum perire, quia veritas Domini ab æterno, & vsque in æternum permanebit. Quantumlibet ergo sæuiat mundus contra fideles, humiles, & deuotos, aut tentet diabolus, aut persequatur tyrannus, aut rapiat auarus: non tamen conturbabitur iustus, in Domino confidens. Etsi maledicat malignus, irideat paganus, deludat Iudæus, arguat astutus, reprobet philosophus, dubitet incredulus, erret hereticus, latret blasphemus, clamet obsessus, terreat gladius iratus, mordeat dentibus infans, semper tamen præualebit contra mendaces homines veridicus Christus, & vincet cum eo fidelis Christianus, veris verbis eius confortatus: *Nolite timere pusillus grex. Ego dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarii vestri.* Nam facilius est cælum & terram præterire, quàm de lege vnum apicem cadere. Qui ergo sequitur Christum, & rectè credit, ac bene viuit, sicut Euangelia docent, & sancti doctores planè exponunt, habet quatuor parietes rectos & firmos diuina charitate connexos, qui templum animæ suæ valde muniunt, & omnes dubitationes

Psal. 99.

Christus
veritas
vincet.
Luca 12.
Luca 21.
Luca 16.

tiones ex animo repellunt. Sic enim sunt in homine fidei & deuota anima, sancti Euangelij verba diuinitus inspirata: sicut aurea scuta, contra ignita diaboli tentamenta, & carnis blandimenta: sicut preciosi lapides in pectore Aaron sacerdotis, contra mundi errores: sicut candidę margaritę in corona virginis, contra cogitationes iniquas: sicut lampades ardentes in medio Ecclesię, ante Dominum cęli & terrę clarissimę lucentes; & sicut columnę aręe argento decoratę, totum ædificium templi sustentantes.

Exod. 28.

4. Felix anima, cui placet & sapit omne verbum, quod de ore Dei procedit, & quicquid in Euangelio Christi audit & legit. Quanto enim sapius quis euangelica verba audierit & legerit, atque attentius cogitauerit & ruminauerit; tanto in virtutibus plus proficiet, & domus anime eius firmitus stabit, pulchriusque fulgebit. Multum quoque in fine gaudebit, qui Iesum intimę diligit, & specialem gratiam ab eo, ob eius memoriam, obtinebit. Ipse enim ait ad dilectos discipulos suos, in mundo exulantes; *Manete in dilectione mea. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Si vultis ferre fructum multum, & augere meritum laborum vestrorum, tunc eatis per arctam viam, relinquendo propriam voluntatem vestram propter obedientiam, quę ducit recto itinere in vitam æternam. Si vultis etiam scire summam omnium librorum, tunc studeatis sequi Christum per crucem & contemptum omnium mundanorum, & inuenietis requiem animabus vestris, & aperietur vobis regnum cęlorum. Purgetis proinde agrum cordis vestri a tribulis & spinis vitiorum; & recipietis gratiam Christi, & amicitiam omnium sanctorum Angelorum. Orientur enim profectõ vobis laborantibus in vinea Domini, multę in anima virtutum species: scilicet, pro lappa superbie, nardus humilitatis; pro vrtica libidinis, lilium castitatis; pro absinthio iracundię, ficus mansuetudinis; pro spina inuidie, rosa charitatis; pro tribulo tristitię, botrus spiritualis lætitię; pro zizania discordie, balsamum suavis concordie; pro iunipero læsionis, oliua fraternę compafsionis; pro fabula dissolutionis, myrrha deuotę meditationis.

Ioan. 15.

5. Tertio, debet domus anime nostrę habere septem fenestras claras, ad recipiendum lumen cęli, Deo semper apertas, sed contra diaboli tonitrua & fulmina clausas. Istę fenestrate sunt septem dona Spiritus sancti, quę illuminant animam per veritatis cognitionem, & accendunt intus per amoris feruorem. His donis acceptis & accensis fugantur tenebrę peccatorum, & deliciae sensuum exteriorum; quę excæcant oculos stultorum, respicientium vanitates mundanorum; qui negligunt (heu) gloriam beatorum

beatorum in regno cęlorum. Cauendum ergo valde, ne fenestra animę nostrę obscurentur fumo iracundię, aut nebula tristitię, aut puluere vanę glorię, aut turpi imaginatione, aut longa confabulatione. Vitandum præcipuę, ne fenestrę nostrę, illuminatę spiritu sapientię & intellectus in scriptoris, rumpatur duris verbis: aut luto malę suspiciõis inquinentur, aut temporalibus curis nimis implicentur, & sic à superni luminis claritate distrahantur; & cęlesti consolatione sæpę priuentur. Cautę igitur omnino custodiendę sunt fenestrę domus nostrę, in omni loco & tempore, ob fragilitatem humanę vitę; quę de facili declinat à deuotiõis feruore ad terrenas occupationes, pro recreatione, aut sub specie vtilitatis alienę. Sed fallit sæpę Deo vacantem angelus fatanę, sub specie recreationis externę. Ideoque deuotis precibus amplius est insistendum, & sacris meditationibus fenestrę domus nostrę fortius sunt muniendę, ne diabolus locum intrandi habeat per euagationem mentis, & hoc maximę in tempore orationis & studio sacre lectiõis. Venit enim Satanus occultę per ostium visus vel auditus, cum phantasiis externis, quærens rapere psalmũ vel verbum ex ore legentis, aut suadens exire chorum ex tadio mentis. Quapropter magnopere satagendum, & ad interiora tempestiuę reuertendum; quatenus Christo veniente & ostium pulsante, statim ipsi aperiatur, & lux gratię eius dulciter influat, & totam domum mentis illuminet, purificet, & sanctificet; & ab omnibus irruentibus vitiis, cautiũs custodiat & defendat.

6. O benignissime Domine Iesu Christe, misericordia mea & refugium meum in omni tribulatione & angustia mea. O vtinam digneris quandoque cum cęlesti numine, comitantibus Angelis, in domum animę meę intrare; & cum aureo thuribulo aromatibus pleno, omnia interiora mea thurificare; & cor meum in templum sancti Spiritus consecrare; cruce sancta signare, oleo gratię inungere; auream vrnã cum manna ibi reponere; & librum legis tuę, lateri meo fixę applicare, vt in eo studeam ac discam cęlestia ac diuina mandata tua die ac nocte, quamdiu dego exul in terra. Debet etiam domus animę nostrę habere quatuor fortes trabes, ne elationis vento parietes moueantur, aut maledictiõis iaculo aliquis percussus, à veritate Euangelię, & sanctitate humilis vitę recedat. Omnia enim sine humilitate & firma custodia, periculis patent & ruinis. Teneat ergo anima fidelis trabę iustitię, nulli inferendo iniuriam. Teneat trabem fortitudinis, pię sustinendo aliorum malitiam, teneat trabem temperantię, refrenando carnis petulantiam, teneat trabem prudentię, cauendo erroris fallaciam. Fili à iuuentute accipe doctrinam, discẽ à sapiente sapiẽtiam, vt sis prudens; est enim ignorantia mater erroris.

roris. Noli etiam esse negligens, quia negligentia est perditio multi boni operis & temporis. Quis facile recuperabit tempus amissum? Vna hora silentij cum Deo expensa, plus latificabit conscientiam, quam tres horæ vanis fabulis consumptæ. Sitis ergo charissimi diligentes in opere, custoditi in ore, simplices in malo, prudentes in bono; deuoti Deo, benigni proximo; alieni mundo, propinqui cœlo.

7. Quartò, debet domus animæ nostræ habere tectum solidum & integrum, contra pluuiam & ventum; ne opus bene inceptum pereat, ante finem completum; & incurrat scandalum, qui reliquit ex incuria tegere domum bene fundatam. Dicit Sponsus in Canticis, *Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia cypressina.* Ex duobus lignis sunt tigna, quæ in vertice domus sunt iuncta, & inferiùs diuisa, sed clauis parietibus affixa. Habeat ergo anima constantiam in principio conuersionis suæ, ad proficiendum in virtutibus. Teneat etiam perseuerantiam boni operis, vsque ad exitum vitæ de ergastulo corporis; vt consequatur pro breui labore certaminis, præmium æternæ beatitudinis. Cum istis duobus lignis constantiæ & perseuerantiæ, construitur & perficitur tectum animæ fidelis, quæ facta est ad imaginem sanctæ Trinitatis. Multi feruenter incipiunt, sed paulatim tepescunt; ad exteriora se vertunt, & negligunt perficere, quod inceperunt. Horum domus, sanum tectum non habet: ideo cogitationes malæ sæpè intrant, quæ conscientiam maculant, & deuotionis gratiam perdunt. Tandem vento tentationis duriter flante, aut cadunt à bono proposito, aut cogitant recedere à loco suo instigante diabolo. Isti ergo, nisi consilio Prælatorum acquiescant, diu cum bonis perseuerare non possunt. Noli homo fragilis, à statu religionis & à sancta congregatione recedere: sed sustine per modicum tempus, propter spem æternæ retributionis in cælestibus gaudiis. Sta in bono proposito firmiter, acquiesce consilio humiliter: certa quotidie viriliter, labora diligenter, ora frequenter, sustine patienter, indulge libèter, expecta longanimitè, spera confidenter, perseuera constanter, & coronaberis à Deo corona gloriæ indubitanter, *Qui enim perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.*

Constantia
& perseuerantia
tecti domus Dei.
Cant. 1.

Matth. 24.

8. Vtile est etiam domum nostram tegere lapidibus petrinis, ne ventus elationis inflet, aut imber carnalis delectationis conscientiam maculet. Tegula petrinæ sunt exempla & verba Christi, quæ nos docent diabolo resistere: & contra prauas suggestiones, bonas meditationes assumere; & die ac nocte, in oratione vigilare. Felix anima, quæ vitam suam, ad bonum perseuerantiæ finem perducere meretur; vt post multos labores corporis & dolores cordis, possit dicere in fine, quod Christus dixit in cruce:

Cor-

Ioan. 19.

Consummatum est. His paucis ad laudem Dei de domo & templo animæ dictis, multæ gratiarum actiones Deo referendæ sunt, etiã pro minimo verbo & cogitatu bono desuper inspirato.

Beneficia
multa in
domo Dei
Christia-
nis confe-
runtur.

9. Debet ergo omnis sacer locus, à nobis in reuerentia semper haberi, propter multa beneficia, quæ ibidem orantibus solent deuotis præstari. Ibi namque peccator pœnitens & orans, accipit veniam; iustus gratias agens, meretur gratiam. Ibi pauper gemens & orans accipit eleemosynam; diues compatiens & tribuens, meretur Dei misericordiam. Ibi sacerdos celebrans offert Deo sacrificium, omni sacrificio dignius, pro se & aliis multis orans, & genua flectens. Ibi Missam audiens sæpè compungitur, vsque ad lachrymas intimè dolens. Ibi deuotus orator, infra Missam cogitat sacrã Christi passionem. Ibi peregrinus viator, ambulaturus per terram & aquam accipit benedictionem, & boni itineris ducem Iesum Christum amicum fidelem. Ibi minister Sacerdotis supplet Angelorum locum, per obsequium maximè Deo gratum. Ibi communicans recipit sanctissimum corpus Domini, Angelorum cibum, præ omni dono dignissimum. Ibi iturus ad laborem per diem, accipit à Deo confortationem, tristis consolationem, timidus fiduciam, compunctus deuotionem. Ibi tentatus inuenit remedium, anxius consilium, defectuosus auxiliium. Ibi sanus accipit lætitiã, infirmus medicinam, moriturus ab hoste in via tutelam, defunctus à pœnis liberationem per Missarum celebrationem. Bonum est ergo domum Dei intrare, ecclesiam visitare, Missam audire, cœmeterium circuire, pro mortuis orare, sacra loca & altaria adornare, reliquias conseruare, imagines sanctorum honorare, super omnes sanctos & sanctas sacramentum Christi suppliciter adorare, alta non discutere, difficilia nolle penetrare, secreta humiliter venerari, profunda Deo cõmittere. Nam veritas neminem fallit, omnipotens Deus omnia potest. Qui vult bene stare, & Deo placere, debet de omnibus malis præteritis multum dolere, etiam de bonis neglectis, & peccatis confessis. Salus animæ sæpè gemere, sæpè orare, sæpè confiteri, sæpè communicare. Deuotionis signa sunt, sæpè bona proponere, sæpè bona cogitare, scribere, legere, hymnos & psalmos ruminare: nunquam otiosi, friuola vitare, fructuosa operari, corde Deum amare, & ore deuotè laudare.

10. Fratres, modò est tempus gratiæ, modò debemus quærere, petere, & pulsare, & omni conatu ad recipiendam Dei gratiam nos aptare. Modò possumus omni die & in omni loco æternum regnum promereri, & æternas euadere pœnas, si per Dei gratiam veram agimus pœnitentiam. Nondum clausa est porta cœli, iasua patet; qui parati sunt, intrent: qui non sunt parati adhuc,
melius

melius se studeant præparare, & vitam perfectius emendare: ut Christo veniente & vocante, digni sint cum iustis lætanter intrare. O fidelis & humilis anima, considera, quàm magna est misericordia Dei super te, in omni vita tua? quia non statim se vindicat: sed diu expectat, & ad se piè reuocat. O felix mater ecclesia, verè apud te est Deus absconditus, thesaurus infinitus, copiosa redemptio, & salus æterna. Oculus humanus non vidit, nec videre potest: nec intellectus aliquis capit, nec ratio fragilis penetrat, qualiter Deus in sacramento verè totus sit; manducatur, & tamen integer semper manet. O quàm magna mirabilia agit Deus in Sacramento, cui nihil impossibile est facere, quodcumque voluerit in cælo & in terra, pro sancti nominis sui gloria, & æterna memoria. O salutaris hostia, quæ cæli pandis ostium? Quàm mirabilia dicuntur de te. Quàm ineffabilia sunt omnia quæ latent in te. Quàm piè & veraciter creduntur de te, & inuisibiliter operantur per te. Hæc nobis proponuntur fideliter credenda, reuerenter celebranda, desideranter sumenda, suaviter gustanda, incessanter recolenda, ardentè amplectenda, & quotidie pro omnium salute gratissimè Deo patri offerenda. Nam quoties Missa celebratur, & hostia verbo Dei consecratur: toties Deus noster ad homines venit, pro hominibus de cælo descendit, cum hominibus manere desiderat: quos creauit & redemit, ac in æternum beatificare intendit, sicut promisit, dicens: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* *Matth. 28.* O solatiofum verbum. O pium & fidele testimonium. O magnum & indubitabile diuinumque promissum; Deum habere secum in sacramento præsentem, quem Angeli habent & adorant in cælo regnantem.

II. Quando ergo sacra hostia in altari, sacerdotis manibus leuatur, & hominibus adoranda ostenditur; tunc Christus pro nobis passus & crucifixus, sub mystico velamine præsentatur, verè adoratur, deuotè inuocatur, dignè honoratur. Quicumque igitur voluerit templum Dei intrare & orare, aut legere, aut cantare, aut Missam audire, vel celebrare; debet prius se præparare, & cum pia intentione ita se disponere ac cogitare, quasi ad summum Pontificem & Imperatorem esset iturus, in necessaria causa aliquid petiturus pro se & amicis. Iuuat enim orantem & psallentem, in omni loco & tempore cogitare Deum quasi præsentem, & se cum sanctis Angelis feriosè claris oculis respicientem. Qualem autem quisque ante orationem se disposuerit, talem se postmodum in oratione frequenter inueniet. Vagus vagè orat, leuis leuiter cantat. Attende homo fragilis reuerentiam Dei, & cum sancto Dauid ingredi in locum tabernaculi admirabilis, in timore *Psal. 47.*
sancto.

Luce 18.

sancto. Non præsumas de teipso, sed cum publicano pete misericordiam & veniam in præsentis exilio, vt in futuro merearis cum Lazaro habere æternam requiem & gloriam in cælo. Quam nobis omnibus præstare dignetur Iesus Christus Dei filius, ex Maria Virgine natus, pro nobis crucifixus & immolatus, qui cum Patre & Spiritu S. viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Luce 16.

SEQVNTVR QVÆDAM EXEMPLA,
ÆDIFICATIONIS GRATIA.

1. *Exemplum.*

12. **Q**uidam religiosus frater domus nostræ, intēdens celebrare Missam, prius ex charitate visitauit alium fratrem grauius ægotantem. Rogauit ergo infirmus, vt pro eo Dominum in Missa fideliter oraret; vt si Domino placeret, iterum conualesceret. Tunc sacerdos misericordia motus, satis affectuosè & instanter opus charitatis implere cupiens, pium Dominum pro salute fratris orabat. Missa verò finita, statim ad infirmum iteratè accessit, & qualiter secum esset, interrogauit. Respondit infirmus: Deo gratias, scio me melius habere ex virtute Missæ, quàm pro me hodie legistis ex charitate. Post paucos dies frater ille infirmus recoualuit: & in sancta religione multum in deuotione proficiens, & deuotos libros & orationes sanctorum libenter legens, Deo disponente tandem post paucos annos ad prioratum electus est.

2. *Aliud Exemplum.*

13. **F**rater quidam senior in conuentu nostro, quodam tempore graui dolore viscerum torquebatur; vt nec sedere, nec quietè dormire posset præ dolore, quem intus patiebatur. Cumque per totam noctem, & ferè vsque ad meridiem sic grauaretur, nunc iacens, nunc se erigens, leuamen quæreret, nec remedium inueniret; venit ad eum quidam laicus deuotus visitandi gratia, & compatiens ei dixit consolando: Surgatis & veniatis mecum ad ignem, spero quòd vobis proderit, sicut etiam expertus sum in meipso & in aliis, hac passione grauatis. Acquieuit ilico frater monitis, & descendit de dormitorio doloribus nondum mitigatis. Veniens ergo ad ianuam chori, aperuit ianuam, cupiens inuocare auxilium Domini. Intrauit itaque chorum, & prostrauit se flexis genibus ante summum altare super scabellum, in præsentia Sacramenti. Cumque cœpisset orare in conspectu Domini, & ante sacras reliquias in altari conclusas; paulatim dolor quieuit, & accepta fiducia, prolixius orabat, donec omnis dolor cessaret. Tunc surgens, gratias egit Deo, & Sanctis eius, & S. Pantaleoni martyri Christi, cuius tunc festum erat, & quem sincero corde diligebat. Postea cum lætitiâ mentis altare circuiens, & ostium Sacramenti deuotè osculans, descendit ad reliqua altaria in Ecclesia posita,

posita, orans, & gratias agens : in tantumque conualuit, vt cum fratribus ad laborem & ad chorum eodem die transire posset.

3. *Aliud Exemplum.*

14. **L**aicus quidam familiaris in quadam domo ordinis nostri, venit ad Ecclesiam causa deuotionis, vt oraret : sed diabolo tentante & pigritia præualente, cœpit ibidē dormire. Cumque ad quiescendum deorsum se collocasset, vidit in somno reuerendam Dominam sibi assistentem, & hæc verba dicentem : Si vis dormire, surge hinc, & vade ad lectum tuum. Non enim locus iste factus est ad dormiendum, sed ad vigilandum & orandum in eo. Qui ex visione pauefactus, statim surrexit ; & culpabilem se cognoscens, aliis ad cautelam emendationis, ne in domo orationis dormitarent, ista narrauit.

4. *Aliud Exemplum.*

15. **P**auper quædam muliercula, diligens quæ Dei sunt, frequenter Ecclesiam visitabat, & verbum Dei libenter prædicare audiebat. Quædam ergo vice de Ecclesia veniens, interrogata est, quid boni de sermone retinisset ? Quæ breuiter respondens ait : Nescio vobis multa dicere, sed hoc bene audiui & retinui, quoddam de cætero nolo peccare. Bene & prudenter respondit, quæ fructum boni sermonis secum portauit, ne amplius peccaret. Vnde Saluator noster in Euangelio deuotæ mulieri ait: *Beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Lucæ ii.

SERMONES IX.

AD FRATRES.

Sermonum ad Fratres argumenta.

D e abnegatione sui ipsius, & contemptu consolationum terrenarum.	Sermo 1.
De mœrore & consolatione animæ in Deo.	2
De duplici compunctione animæ, pro cœlesti patria.	3
De laudibus preciosa margarita castitatis.	4
De custodia castitatis.	5
Contra carnalia tentamenta.	6
De bono solitudinis, exemplo Christi & Sanctorum Patrum.	7
De bono silentij, & fructu eius.	8
De solitudine cordis, in qua supra se leuatur anima.	9